

PREMSO
CORONA

Foganya

REVISTA D'INFORMACIÓ I CULTURA DEL GRUP FOGANYA

-PORRERES ANY II Nº 8 MARÇ 1991 D.L. P.M. -14/17/1989
350 exemplars P.V.P. 200 pts. Im. 27-3-91 So. 3-4-91

Si els ametlers en flor són preludi de la *primavera*, els *ocells* dels nostres camps i garrigues, fent la dura i agradable tasca de la procreació, no són, ni més ni manco, que l'exaltació de la mateixa. Per tant, la nostra portada d'avui no vol ésser sinó, un reflexe del que està passant en el nostre més immediat entorn.

Un *busqueret*, al manco així el coneixem amb el seu nom vulgar, fotografiat en el seu niu a un arbre qualsevol de qualsevol camp, és el responsable de donar-vos a conèixer que la primavera ja és entre nosaltres.

Foganya

REVISTA D'INFORMACIÓ I CULTURA del Grup Foganya bimensual.
 Informació i correspondència Cr Molins nº 2 Porreres 07260
 Direcció General: Junta Directiva del Grup Foganya
 Direcció: Jaume Rosselló i Verger
 Assessors: Francesca Servera Toledo i Iolanda Barceló Márquez
 Consell de Redacció: Vicenç Juan Moll i Gori Barceló Márquez
 Col·laboradors: Bartomeu Servera Sitjar, Antònia Rosselló Tomàs, Policia Local, Mª Magdalena Picornell Vaquer, Angel Oneto Veny, Xerafi Expósito Ruiz, Juan Picornell Blas, Andreu Genovard, Rafel Sitjar, Tomeu Barceló Picornell, Toni Matas Blanch, Mª Jesús Ximelis, Toni Arcas, Jaume Vidal, Joan Roig, Tomeu Barceló Roig, Agnès Sitjar i Toni Feliu.
 Dibuixants: Julio Servera Viedama i Miquel Morlà Vicenç
 Fotògrafs: Sebastià Vidal, Toni Melià i Sebastià Mestre

SUMARI

Sumari i explicació portada.....	2
Editorial i Felicitació a revista <i>Pòrtula</i>	3
Introducció al Règim Senyorial.....	4 i 5
Records amb delit.....	6
Estatuts.....	7
Vida del Grup Foganya.....	8 i 9
Vida Municipal.....	10
Ha mort un gran filòleg.....	11
Les màquines en moviment perpetuu.....	12 i 13
Coneguem el nostre entorn.....	13
Espipellant els anys.....	14 i 15
Vincent Van Gogh.....	16 i 17
Verdi.....	18
La Filharmònica informa.....	19
Comparació demogràfica.....	20 i 21
Confraries.....	21
Entrevista.....	22 i 23
L'Endemà.....	24
De Marca.....	25
Ha estallat la Pau.....	26 i 27
Futbol d'antany.....	28
Agraïment al Consell.....	29
Critica còmic Batmania.....	30
Per què no hem fet "La Passió".....	31
Notes de Societat.....	32, 33 i 34
Noticiari local.....	35
Debut de Joan Llaneras.....	36 i 37
Informa la policia.....	37
Vídeo de Galmés.....	38
Anem a Escola.....	39
Faules d'Esopo.....	40
Curiositats del món de les abelles.....	41 i 42
Estirant les orelles.....	43
Ses Xafarderes.....	44 i 45
Molí d'En Bella i Reforma.....	46 i 47
Molins.....	48 i 49
De tot un poc.....	50
Encreuat.....	51
Poemes.....	52 i 53
Glossat de fadrina i cecata.....	54
Còmic.....	55
Quina dels Moreis.....	56

EDITORIAL

PAU ENTRE NOSALTRES

És clar i llampant, tots ho admeten: que el do de la pau és el més desitjat per la majoria de la humanitat.

Ens commou sentir veus de guerra. Recriminam els fets bel·licosos. Tractam d'incomprensibles els actes de violència, que se solen emprar per atacar l'adversari, per molt que intentin justificar la seva actitud.

Cridam "**PAU**", no violència.

Per ventura tot aquest pensament s'esfuma, quan es tracta d'analitzar la nostra postura. Seguim proclamant que el do de la pau és el més bo de tots quans n'hi ha, però que siguin els altres que deposin les armes! (s'ha de llegir: "Idees, opinions, postures,...").

El Do de la "**PAU**" s'ha de fonamentar en una voluntat conjunta, un mutu esforç i col·laboració, implicant una interpretació benèvola i condescendent envers dels altres: Qui és el millor, que aidi els altres. Qui en sap molt, que ensenyi als més ignorants. Qui no traveja mai, que ensenyi a alçar els peus.

Més, convé tenir present que fer feina per a un poble, no vol dir que un no es pugui equivocar, i que ningú té dret a insultar i menys en públic. Per ventura seria massa allò de "**qui està net que tiri la primera pedra**".

Qui és qui per imposar les seves idees o per aprofitar-se de les feines dels altres amb fins lucratiu o polític?

Així, si aconseguim que el poble no estigui dividit (per quant "**la unió fa la força**"), guanyarem una pau vertadera entre nosaltres. I per això, sense haver de fer manifestacions ni proclames, hi haurà més **PAU** en el món.

Ens congratulam amb els nostres bons companys de Pòrtol, per l'edició número "100" de la seva revista "**PÒRTULA**"; amb el desig de que en faceu molts de cents més.

Molts d'anys

El sector primari (agrari) fou el sector econòmic predominant a la part forana fins a l'època contemporània (primera industrialització a principis de segle, com per exemple Esporles, y posterior arribada del turisme massiu). Aquest predomini donà lloc a les relacions socials, polítiques, econòmiques y culturals, baix l'estructura FEUDALISME. Per explicar aquest concepte caldria aclarir que el que nosaltres avui coneixem com a propietat; és a dir, la tinença plena d'un bé immoble (cases, terres). És una noció que abans de principis del segle passat just abastava la possessió del domini útil dels bens immobles; així amb de parlar de possessió d'un bé, aquest concepte comportar dos posseïdors: el del domini directe, y el del domini útil.

La distinció anterior es feia mitjançant l'establiment d'emfiteusis, es a dir, la sessió, perpètua o temporal, d'un immoble per part del senyor d'aquest bé a un altre, compensada pel pagament d'unes quantitats anuals en doblers o espècies (gra), conservant el primer domini directa. Així el posseïdor del domini directa té un dret dins casa d'un altre (ius in re aliena) segons ENRIQUE LALAGUNA, la enfiteusis en el derecho civil de Baleares.

Aquest règim senyorial el trobam a Mallorca com a conseqüència de l'expansió de la societat feudal catalana, fet succeït a partir de la conquesta i posterior repartiment de l'illa (juliol-1232) pel rei Jaume I. Així el rei es quedava la meitat de l'illa, mentre que els cavallers que més havien contribuït a la conquesta, es repartiren la porció restant.

L'actual municipi de Porreres quedà integrat dintre de la porció que tocà a Nunyo Sans, el qual, a la seva mort (1242), deixà en herència tots els bens al rei, el qual mitjançant la compra de moltes de les terres que Nunyo Sans havia

fet cessió, quedà a principis del segle XIV com el senyor del domini directe de la majoria de les terres porrerénques (MARIA BARCELÓ, Comentari al document sobre el traspàs de propietats de Porreres a la porció Reial (1308) BSAL; nº XXXVII). A més, el rei establí les cavalleries com a terrioris en feud a senyors, tenint aquests el domini directa, obligant-los a contribuir amb cavalls armats a la defensa del regne.

Els drets del senyors del domini directa es reservaven eren diferents:

-Fadiga: dret detornar a adquirir el domini útil quan el propietari d'aquest o volia cedir a un altre.

-Alou o lluíisme: dret a cobrar una part del preu del domini útil, quan aquest era venut.

-Censal: reserva que feia el senyor del domini directa de cobrar cada any una certa quantitat en doblers a una part dels fruits, podria esser el delme, tasca quint, etc.

-Cens: entrega anual d'una quantitat determinada de la collita o cert nombre d'animals (gallines) (ONOFRE VAQUER, Una societat del Antiguo Régimen: Felanitx i Mallorca en el S. XVI T-I).

Per entendre tota aquesta estructura socio-econòmica, francament complicada per a mí, caldria fer un esquema gràfic d'aquestes relacions:

El nombre de cavalleries al terme de Porreres eren tres, de les que, per diversos documents (stims, capbreus, protocols notariais), sabem les seves confrontes i propietaris (els propietaris que exosaré seguidament són tots de finals del segle XVII, per esser l'època que més he estudiat)

-Cavalleria dels monjos: posseïda, per indivís, per Donya Elionor Quint, vidua de D. Antoni Nuñes de Sant Joan, i M. Gabriel Fuster. Amb una extensió de 900 quarterades, comprenia les possessions de son porquer, Son amat, Els Monjos i Son Pau, i "des

del peu de Monti-Sion tot el camp roig tirant a la Comuna de la vila de Porreres, fins el terme de la vila de Campos." (Stims Generals de 1693).

-Cavalleria de la Roca: posseïda per M. Ramón de puigdorfila, era una cavalleria formada per terres de Lluçmajor, campos i Porreres (Son Lluís, Son llluissó, Sa Bastida, Son Verdera).

-Cavalleria de Son Homs: pertany a M. Berenger Doms, formaven part d'ella les possessions de Son Artigues i Son Romaguera (a més d'altres terres d'Artà i Campos).

Altres senyors del domini directa d'aquesta època, a més del Rei i dels titulars de les cavalleries esmentades, serien:

-La porció temporal, es a dir el bisbe de la Seu mallorquina, comprenia, entre altres, les possessions de Banyeres, els Riquers, el Rafal del Colomer, i les terres entre el camí de Ciutat i el de Lluçmajor (l'Olivar, etc)

-M. Antoni de Very i Orleza: tenia domini directa sobre Son Drago i Son Draguet.

-Heretat del Sr. Jaume Joan Villalonga: Son Font, Son Serre, etc.

-D. Francesc Sureda de St. Martí, senyor de la cavalleria de Sant Sant Martí (a la Vilafranca actual): la possessió de Binibaba.

Després d'aquesta esquemàtica introducció a la formació i expansió del model feudal català a Mallorca, i en particular a Porreres, la primera conclusió que es pot arribar a treure és l'evidència d'una pressió econòmica per part dels senyors sobre els pagesos (s'hauria de quantificar l'import d'aquesta pressió), que s'anirà reforçant durant l'època moderna amb altres tipus d'estratègies econòmiques (veure el conflicte entre el comte Mal i el poble de Santa Margalida al S. XVII). Tot això ens fa dubtar molt de l'aparent "flux" feudalisme que es donà a l'illa de Mallorca després de la conquesta catalana, i ens dona peu a posteriors recerques.

Bartomeu Servera Sitjar

SALÓ DE BELLEZA I PERFUMERIA

MARGARIDA BARCELÓ

Esthètica Diplomada pel Ministeri de Educació i Ciència n. 11.084
i titulada en el Sindicat Nacional d'ensenyance.

Facial
Maquillatges
trataments de cutis
hidratació
flaccidesa cutànea
antirues
acné
piling facial i corporal

Cathiodermiste

tenyide de pipelles i selles
massatge facial
drenatge linfatic

Corporal

Depilació a la cera
especial pells delicades
depilació aèrica amb
agulles i pinça
trataments celulitis
pits flonjos
massatges corporals neuro
sedants

banyoterapia
bronzajador raigs UVA
trataments especials

C/ Lluna, 12 - te. 647070
Porreres

Una de les activitats que es van fer mentres estàvem redactant els Estatuts va ésser:

NECESSITO UNA ENFERMERA; obra de teatre (sainet) d'Abssupte Gonzalez. Va ésser l'inici d'una nova etapa del Grup Foganya el participar directament en les festes de Sant Roc amb una obra de teatre cada any diferent.

L'obra en qüestió és senzilla i fàcil d'escenificar, és alegre, divertida, i el més important entretinguda per el públic ja que no es fan gens pesades les dues hores que dura aquest sainet. Realment l'autora ha sabut trobar el punt, per fer-la simpàtica. Apart d'això pels actors és un divertiment damunt l'escenari.

Necessito una infermera tracta d'un metge psiquiàtric que té per vici pessigar a les seves infermeres, (d'aquí surt el títol de l'obra), les quals ja cansades li van fोगint una darrera l'altra, mentre que la seva dona es comença a posar realment gelosa; aquí és quan el gendre espera ésser del metge entra en escena. Es un jove que per caparrudesa dels pares de l'al·lota no és acceptat pel que els dos enemorats duen a terme el pla de fer passar el pretendent per l'infermera que necessita el metge, i aquí ja tenim l'embull armat. Arriba el dia en que el metge comença pessigar l'infermera

(o sigui el seu gendre), la qual es gira pegant-li tal bufetada deixant-lo mitj estormiat.

Però la cosa no acaba aquí perquè el gendre tenia un simulat pretendent (ell mateix) que va a veure el metge i el deixa en tal estat que arriba a prometre que mai més tornarà a pessigar les infermeres i que acceptarà el pretendent de la seva filla. D'aquesta manera acaba l'obra tots felicos i contents, es baixa el teló i després d'aquesta interpretació el Grup Foganya dona peu a que la gent passi una estona més en la seva companyia posant en marxa una rifa on hi havia fins i tot, entre altres coses, braguetes i sostens.

Per finalitzar la funció es feren unes escenificacions de coverbos que la gent quasi va caure de les cadires.

Es ben ver aliots que la gent amb poc pot fer molt i no és pagat donar-te el gust de veure que fas riure a la gent, al menys una estona encara que sigui curta.

Veient els resultats se t'oblida tot el que has assajat durant tan de temps i la feinada que has hagut de fer.

Ha valgut la pena!

Fins el número que ve!

UNA DEL GRUP.

Continuació dels ESTATUTS del
GRUP FOGANYA ...

-Capítol II-

ARTICLE 5.- Poden esser socis totes aquelles persones físiques, majors d'edat i amb plena capacitat d'obrar que, de qualque forma han participat en qualsevol activitat del Grup, coneixent el seu funcionament, sollicitant l'admissió, i sempre que la Directiva ho acordi per majoria simple.

ARTICLE 6.- Hi haurà tres categories de socis: d'Honor, Protectors i de Número.

Seran socis d'Honor aquelles persones o representants d'entitats que, per les seves circumstàncies, serveis o mèrits assolits amb el "Grup Foganya", fossin designats amb aquest caràcter pels Òrgans de Govern del mateix.

Seran socis Protectors aquelles persones o representants d'entitats que s'inscriguin amb aquest caràcter, aportant les quotes especials que fixin els Òrgans de Govern.

Tant els socis d'Honor com els socis Protectors, podran assistir i intervenir a les Assemblees només amb veu, però sense vot.

Seran socis de Número tots els que complin les condicions i circumstàncies previstes als Estatuts, sempre i quan no causin baixa.

ARTICLE 7.- Es causarà baixa dins del Grup per les següents raons:

- a) Per renúncia expressa escrita.
- b) Per realitzar actes que perjudiquin el seu prestigi, vagin en contra dels seus fins, o en contra dels seus membres o socis.
- c) Per faltar al pagament de la quota corresponent, o perquè la col·laboració del soci no sigui, segons criteri de la Junta Directiva, d'una satisfacció plena; en aquest darrer cas, la Junta tindrà l'obligació d'amonestar abns al soci. Si després d'aquesta amonestació es sigueix igual, s'acordarà la seva expulsió.

ARTICLE 8.- Són drets dels socis:

- a) Tenir prioritat en la participació de representacions que el Grup dugui a terme.
- b) Prendre part activa en totes les activitats del Grup.
- c) Assistir a les Assemblees amb veu. Només els socis de Número tindran dret a vot.
- d) Esser triat i triar als membres del Òrgans de Govern.
- e) Proposar als Òrgans de Govern suggerències, iniciatives i propostes que afectin a les activitats i fins del Grup.

ARTICLE 9.- Seran obligacions dels socis:

- a) Contribuir econòmicament, o amb activitats, al manteniment del "Grup Foganya".
- b) Sotmetre la seva actuació com a membre de l'associació al dispost en aquests Estatuts i a les disposicions vigents, actuals o futures, que regulin aquest tipus d'associacions.
- c) Cumplir els acords presos reglamentàriament pels Òrgans de Govern de l'associació.
- d) Donar a conèixer a la Junta Directiva els canvis d'adreça, quan es produeixin.

Vida del Grup Foganya

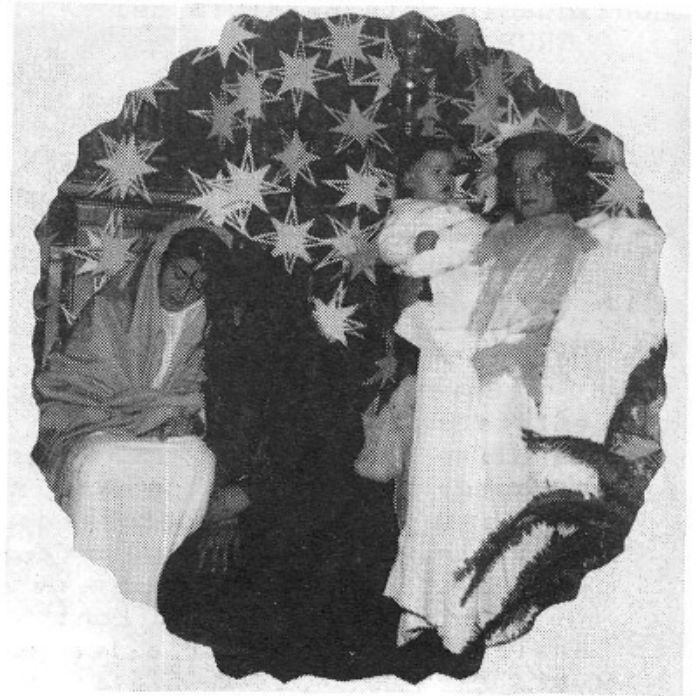
Durant el mes de Desembre el Grup Foganya realitzà tota una sèrie d'activitats per a contribuir a les Festes de Nadal.

En primer lloc, es va fer, com cada any, el Betlem a l'Hospitalet, que va estar exposat al públic de dia 25 de Desembre fins a dia 7 de Gener.

També vam col·laborar el dia 26 de Desembre amb la Coral de Porreres amb un quadre plàstic que representava el Betlem, i amb la lectura d'uns quants poemes nadalencs.

I per últim, es va dur a terme com cada any la confecció de les Carrosses i la desfilada dels Tres Reis d'Orient, que dugueren alegria i molts de presents a tots els porrerencs, especialment als nins.

Ja a dins del més de Gener, dia 12 es van fer els foguerons i dia 20 les Beneïdes per a celebrar la tradicional Festa de Sant Antoni. Respecte a les Beneïdes, cal dir que no es van fer el dia 14 com estava previst perquè aquell diumenge va ploure i es va decidir suspendre-les. Això va dur a un malentès entre el Grup i les altres entitats a causa d'un error i manca de coordinació per part de

la Junta Directiva del Grup Foganya. Aquest punt ha quedat solucionat, ja que la Junta ha demanat disculpes personalment a totes les entitats. Arta esperam i farem tot el possible per a que això no ens torni a passar.

El Grup Foganya també va col·laborar a la Rua Porrerenca amb una carrossa i una comparsa titulades "Per Porreres el P.A.C., clac!".

PER PORRERES EL P.A.C. CLAC

Més tard, es va celebrar el tradicional "Enterro de Sa Sardina" o "Catarata Mundi". Es va fer un recorregut per diversos carrers del poble amb el fèretre i la processó d'endolats que ploraven per la mort de Sa Sardina i pel final del Carnestoltes. El passacarrers va acabar a sa placeta de s'Escola Nova on es va encendre un fogueró i es va convidar a tothom a sopar de sardines torrades, pa, vi i refrescs pels al·lots.

Dins el mes de Març, el passat dia 6 es va celebrar com ja és tradicional la "Serrada de Sa Jaia "Corema" a la Plaça d'Espanya a les 19'00 h. Hi va haver molta participació per part del públic infantil, malgrat el mal temps que va fer tot l'horabaixa. Però tot va anar molt bé i vos esperam l'any que ve!

Ja només cal dir que ja s'estan preparant les "Escenes de Passió", que es faran el Diumenge del Ram. Esperam la col·laboració de tots els socis i de tots aquells simpatitzants del Grup.

Y.Barceló.

El passat dia 29 de Gener va tenir lloc a la Casa Consistorial una sessió extraordinària, amb caràcter urgent, de l'Ajuntament Ple. Es va exposar la preocupació i la inquietud sorgida entre gran part de la població, degut a les conseqüències de les pluges torrencials dels passats dies 25 i 26 de Gener. Per aquest motiu, i als efectes de poder donar cobertura al gran nombre de peticions d'ajuda institucional que s'han fet arribar, la Presidència proposà sotmetre a la consideració del Plenari l'adopció del següent acord:

1) Sol·licitar a la Conselleria d'Agricultura i Pesca la inclusió del nostre terme municipal dins el Cens d'Afectats per les pluges torrencials, atesa la quantia i magnitud dels danys causats.

2) Donar urgent trasllat d'aquest acord a l'organisme interessat, als efectes oportuns.

El mateix dia, al Ple extraordinari, de caràcter normal, es varen tractar els següents temes:

1) Informació de Batlia: es declarà desert el concurs convocat per a la concessió del Bar ubicat al Camp Municipal d'Esports, atès que no es va presentar cap proposta econòmica al respecte.

2) Aprovació de l'expedient instruït sobre la rectificació anual del resum numèric del Padró Municipal d'habitants amb referència al primer de Gener de 1991, el qual és el següent:

- Població de Dret a 1-1-90: 4433

- Població de Dret a 1-1-91: 4388

3) Es va aprovar que els

Llibres oficials d'actes es puguin confeccionar per mitjanç mecànics, donat que així s'agilitzarien notablement els diferents tràmits.

4) Es va aprovar l'ampliació a tot el casc urbà del terme municipal de l'àmbit d'aplicació del conveni amb la Conselleria de Cultura, sobre el Pla de Millorament de façanes, durant l'any 1991. També es recaptarà l'

assessorament d'una Comissió tècnica de la Conselleria de Cultura per a l'elecció dels projectes a subvencionar.

5) S'acordà també suprimir l'actual taxa per inspecció de calderes de vapor, motors, etc, d'establiments industrials i comercials. També s'imposarà la Taxa per clavegueram.

6) Modificació del tipus de gravamen de l'impost sobre bens immobles de naturalesa rústica: s'aplicarà un coeficient d'actualització del 50% del valor cadastral d'aquests bens.

Finalment, el passat 26 de Febrer es va dur a terme un Ple Ordinari, del qual destacarem el següent:

1) L'Ajuntament acordà expressar el seu condol per la mort del gran filòleg Francesc de Borja Moll i Casanovas.

2) Aprovació d'un Conveni de col·laboració entre el Consell Insular de Mallorca i l'Ajuntament de Porreres sobre promoció de la salut. En aquest conveni hi participaran els dos col·legis porrerencs, les dues "APAS" i les autoritats sanitàries locals. S'inclouen quatre programes:

a) Prevenció escolar de toxicomanies.

b) Programa sobre salut dental.

c) Programa d'educació sexual (orientat al pares).

d) Es crearà una Comissió de Salut al Municipi, formada pel Batle, les "APAS", el Grup d'Esplai, els mestres, els treballadors d'acció social i de Sanitat, l'Associació de la 3ª Edat i un tècnic del C.I.M.

Finalment, i com a complement al programa de toxicomanies es pensa aprovar un programa de curació i seguiment de l'alcoholisme, a partir de vuitè curs. Hi participarien tècnics d'acció social del C.I.M., la Creu Roja, el Pla Nacional de drogues del Govern Balear i l'Ajuntament.

-Ha mort un gran Filòleg.-

A les 14'30 hores d'un dilluns, 18 de Febrer de 1991, va deixar aquesta vida Francesc de Borja Moll i Casanovas. "Foganya" es vol unir a tots aquells que senten la pèrdua de tan il·lustre personatge, treballador inagotable en l'ensenyament i la defensa de la nostra Llengua.

Francesc de B. Moll va néixer a Ciutadella l'any 1903. Estudià Humanitats, Filosofia i Teologia al Seminari de Menorca. Al 1921 s'instal·là a Mallorca, i treballà al costat de Mn. Antoni Mà Alcover en la preparació del Diccionari "Català-Valencià-Balear". Ajudat per Alcover s'inicià en la filologia romànica, fent àmplies enquestes dialectals pels Països Catalans, col·laborant al "Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana". Al 1934 fundà la Biblioteca "Les Illes d'Or", inici de l'editorial Moll. Al 1949 reprenqué el Diccionari, que no enlestí fins al 1964. Al 1954 intentà d'editar una revista de quaderns literaris ("Raixa"), que fou interrompuda per l'administració franquista, pel qual va fundar la Biblioteca "Raixa", que té ja més de 100 volums.

Encara que no es dedicàs mai a la política, va fer una gran tasca a favor de la cultura catalana a Mallorca, fundant al 1962 l'Obra Cultural Balear. Ha publicat infinitat de llibres: "Gramàtica Històrica Catalana" (1952), "Els Llinatges Catalans" (1959), "Els meus primers trenta anys" i "Els altres quaranta anys" (les seves memòries), etc.

És "Doctor Honoris Causa" per les Universitats de Barcelona i Basilea (1976), Palma de Mallorca (1983), València (1984), etc. Va ésser membre de l'Institut d'Estudis Catalans i d' l'Estudi General Lul·lià. Ha rebut el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, el premi Ossian de la R.F.d'Alemanya (coneixia perfectament la llengua de Goethe), la medalla d'or de la Generalitat de Catalunya i molts més guardons.

Ell ha desaparegut, però ens queda la seva obra. Adéu i gràcies, Don Francesc.

Gori Barceló

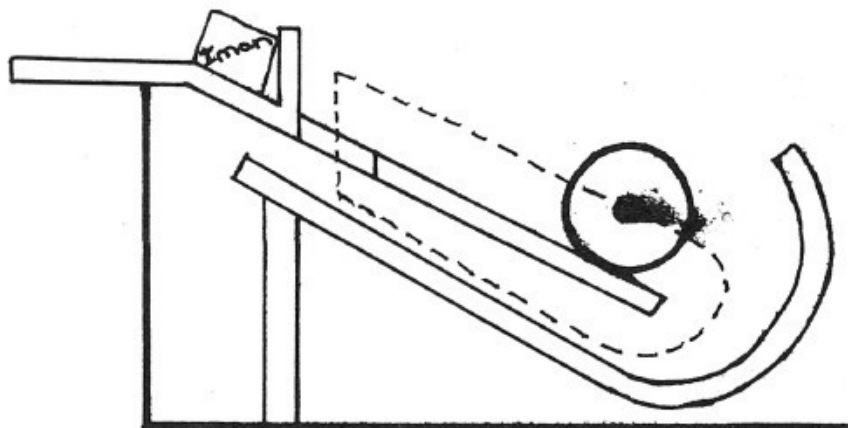
LES MÀQUINES DE MOVIMENT PERPETU, "PERPETUUM" MOBILE **3ª PART**

Fins ara hem explicat alguns muntatges de mòbil perpetu que no eren més que variants del mateix, però l'imaginació no té límits i n'hi ha d'altres que són molt curiosos i que es basen en sistemes mecànics o bé utilitzen el magnetisme com a font d'energia i d'altres fan servir la capilaritat dels líquids... Aquest que ara vos contaré és dels millors que hi ha hagut mai, i fins i tot una variant va aconseguir l'any 1878 una patent a Alemanya, encara que està prohibit otorgar patents a invents que contradiguin les lleis de la física.

L'invent va ser tan ben presentat que va enganyar el comitè que havia de jutjar la concessió de la patent.

Així i tot, dos anys després, l'autor va renunciar-hi per no haver de seguir pagant els drets d'una patent sense possibilitats d'explotació industrial.

El muntatge és semblant al següent,

Un imant situat a la part alta d'un pla inclinat atreu una bolla metàl·lica cap a dalt del tot hi ha un forat pel que cau la bolla, aquesta, al caure pel pla inclinat de baix torna pujar al pla inclinat de dalt i així consecutivament.

El problema està en què l'imant necessari per fer pujar la bolla seria tan potent que no deixaria caure la bolla ni pel forat, ni pel pla inclinat, i si no fos tant fort, la bolla no pujaria mai.

De tot això, però, se'n poden treure una sèrie de conclusions molt interessants: L'home vol creure en utopies de tota mena i de la recerca d'aquestes utopies, a vegades, se'n treuen aplicacions pràctiques i útils, així ho va fer aquell "inventor" que havia dedicat tants d'anys a desenvolupar el seu mecanisme destinat al fracàs i això ho estem fent ara mateix en l'informàtica i l'electrònica, desenvolupades sobretot arreu dels esforços tecnològics necessaris per dur l'home a la lluna. Així i tot, abans de dedicar-hi diners i mal de caps a un mòbil de moviment perpetu recordau el títol d'aquest escrit: *Allà on no n'hi ha, que no ni cerquin.....*

***Bibliografia consultada:**
Física recreativa, Ed. Mir.
La Física té la resposta.

Rafel Sitjar

CONEGUEM EL NOSTRE ENTORN

Perque em digueren que és Pont vessava, em va picar la curiositat i l'endemà dematí me vaig dexondir ben prestet i me vaig atençar a veure lo que encara mai havia vist.

Arribar allà i dur-men un desengan, va ser tot ú, remolins de gent que com jo mateix pensant trobar la vista d'un torrent d'aigua neta, belluguetjant amb brins d'herba i branquetes de romaguer; em vaig trobar amb una visió tan nefasta com sols és pot aconseguir amb el total abandó; no em vaig poder fer l'idea del quel meu padrí ha vegades m'havia dit; el que antany era correntia, agradosa trunellant fils d'aigua cristalina que les pedres del torrent feien joquinar...

Ara aigua turbulenta, llimicosa a causa de bidons, pàstics, papers i demés trastum que sobres de ciment havien massificat obstruint el pas de l'aigua a través de l'ull del Pont, aquell Pont de pedra viva picada; constucció feta pels

nostres avantpassats, formant dues belles arcades de mitj punt com si fossin dos ulls plorant llàgrima viva per la brutícia que els ha cegat.

Aquell caudal que altre temps servia per fer moure les grans moles de pedra de's Molí des Pont, a on és molia el blat i l'ordi, alimentació bàsica i nessesaria per la gent i els animals de la pagesia. Llástima que en *CONEIXER EL NOSTRE ENTORN*, aquest racó d'aquest entorn, altre temps (al menys la part d'hivern) agradable i pintoresc, avui l'hagem de contemplar tal com l'hem descrit

antes, abandonat, brut i denigrat

Ell que ho vessem, que els responsables siguin qui siguin de la conservació del nostre entorn cuidin del nostre ambient i imatge, per bé de la nostra Vila de Porreres.

Toni Matas

Si recordant se tornàs reviuire i poguéssim recordar allò que volem tornar viure, i tant com les espipellades, procuraria, espipellar fets i eixides, que m'omplen el cor i l'ànima, esdeveniments i actes, que m'ompliren de satisfacció i goig. Espipellant els anys, però no té la finalitat de recrear-me, ni sols un poquet.

Era la meua curolla quan vaig començar ja fa estona a espipellar per ací i per allà, retreure coses nostres, "*mallorquines*",

"*porrerengues*", i sobretot, contades d'una manera planera i senzilla, així com parlam la gent senzilla, la gent del carrer, sense cap classe de pretensió, millor dit amb l'única pretensió de salvar la nostra identitat, les nostres arrels, no sotmeses ni a polítics compromesos ni a administracions contaminades.

És tan hermós, és tan bell la veu materna, cantant un noninó, o el xiular de mon pare, al costat del banc de fuster, mon pare xiulava molt bé, jo no n'he sabut mai.

Més els records a vegades s'imposen, amb força independentment del que un vulgui recordar.

Avui tant si m'agrada com si no, el record m'obliga a fer memòria d'anys enrera ferm.

A la darrerria de Gener les aigües caigudes, abundantment, m'han retret a la memòria, aigües passades, i "*Aigües passades, molí no en mol?*". Però, el record de les aigües d'ahir, per mor de les aigües caigudes avui..., em fa pensar amb les aigües abundoses d'altre temps.

Qui pot creure ara que altre temps, dins el Juny pel *Camí de Mianes, carretera de S. Joan*, el temps de segar i fer garbes,

podíem beure i de fet beviem aigüa fresca i cristalina, que corria clara i transparent, encalçant brins de maragall silvestre, i brots llargaruts de curritxola, mai pensàvem si una rata morta emmetzinada podia estar un parell de pams més amunt enganxada al rabasell d'una olivarda o fonollera.

I qui pot quedar abstret i embadalit, al *Carrer d'en Veiet o de Sa Galla* veient davallar barquetes de paper, per la torrentera que seguint el desnivell del carrer feia rius i llacs imaginaris..., ben reals per a la fantasia infantil, que creadora de vaixells de pesca, féiem de pàgines arrabassades als plec i quaderns d'escola.

Quants de naufragis, de combats...? Aquelles filarades de carros que havien hagut de fugir, manades desfetes, xops fins a sa pell o dit d'altra manera, sa pell feia partió, el primer que se tapava era l'esquena de la bístia, no fos cosa que se costipàs, i llavors en arribar a casa nostra amb un manat de palla se li eixugava l'esquena i llavors venia tot el demés.

Altre temps plovia molt i els camps quedaven anegats, però no quedaven camins tallats i tota l'aigua tenia sortida. Altre temps no hi havia o no sortien a rotlle enginyers espavilats, l'experiència, la lògica natural, el sentit comú dels pagesos se servia d'un sistema de síquies i alballons ben conscients d'una veritat tan senzilla i tan oblidada, que l'aigua va als baixos, per altra banda tothome se responsabilitzava dels trossos de síquia que passava per dins les seves propietats, o feien net, ara tothome se despreocupa i inculpen a les autoritats de tot el que va malament o no funciona.

Els pous públics que estaven al servei de tothome més que suficients per abastir d'aigua als qui no en tenien, que a Porreres eren ben pocs, poques eren les cases que no tenguessin pou o cisterna.

Qui no recorda de la gent major, *el Pou Nou, el de Sa Placeta de Sta. Catalina Tomàs, Pou Florit, del Carrer de Dama*, i altres que enrevoltaven el poble i estaven escampats per tot el terme, pous públics, pous i aljubs privats, al servei de pastors i cabrers, (un dia dedicarem l'espipellada als pous i als serveis que feien).

Aigua per camins i sementers? Les cunetes recollien l'aigua que seguint el camí natural, o sia per avall, anava a cercar les síquies que desembocaven a l'avenc de *Son Gornals, ben aprop del Pou Salat*.

Un temps plovia més que ara i no

hi havia, ordinàriament, els desastres que hi ha ara, se tenia en compte el declivi natural, si se feia una paret o un camí se tenia en compte que l'aigua pogués sortir, els medis que tenien eren escassos, limitats, però naturals, ara molta tècnica, molt d'estudi, molta preparació, molts de desastres; ¿quin és el motiu?

JAUME ROSSELLÓ I VERGER

ESTANY CA 'N POO

PAPERERIA,

GRAVATS

DE SEGELLS

DE PUROS PER NOCES

AVINGUDA BISBE CAMPINS

16 VINCENT VAN GOGH (1853-1890)

Encara que en retard, me pareix que és just i necessari fer un homenatge a aquest pintor fent un article sobre ell.

Vincent van Gogh, pintor postimpressionista holandès, va realitzar la major part de la seva obra -prop de 900 pintures- en els cinc darrers anys de la seva vida. Sols va aconseguir vendre un quadre, però poc després de la seva mort la seva obra fou revaloritzada i en l'actualitat està considerat com un dels pintors moderns més importants.

Fill d'un pastor calvinista, *Van Gogh* va rebre una rígida formació moral. Als 16 anys va començar a fer feina a la sucursal de la galeria d'art *Goupil a La Haia*, d'on va passar a les sucursals de *Bruseles*, *Londres* i a la central de *París*. L'any 1876, després d'abandonar la seva feina, va tornar a *Anglaterra* i fou ajudant d'un pastor metodista. Baix l'impressió del miser ambient que el rodejava, es varen despertar dins ell desitjos de fer-se pastor i es va preparar per ingressar a la *Facultat de Teologia d'Amsterdam*. Malgrat tot, va fracassar en els examens i sols va aconseguir una missió temporal d'evangelitzador en el *Borinage*, regió minera de *Bèlgica*. La missió no li fou renovada i la seva impotència per ajudar als obrers -malgrat que es va dedicar a això

en totes les seves forces- el va engolir en un estat de desesperació i angoixa que li va fer perdre la seva vocació religiosa. D'aquest període -quan *Van Gogh* tenia més de 25 anys- són els seus primers dibuixos, testimonis feels de la misèria que va conèixer en aquella regió.

L'any 1880, esgotat física i mentalment, *Vincent Van Gogh* va decidir dedicar-se a la pintura. El seu germà *Théo* -amb qui mantenia una quotidiana relació epistolar- va animar en tot moment

la seva nova vocació i li va facilitar durant la resta de la seva vida els mitjans necessaris per subsistir. L'any 1885 *Van Gogh* va pintar "*Llogarencs menjant patates*", la més representativa entre les seves primeres teles. Aquesta obra, tractada amb colors molt obscurs, es caracteritza per l'ombrivola i honrada expressió dels personatges, que recorden als de *Millet i del Realisme*.

L'any 1886 es va traslladar a *París* i, en contacte amb els impressionistes, la seva pintura va passar dels tons obscurs i pastosos als colors clars lluminosos. Durant la seva estada a *París*, on va fer amistat amb *Gauguin i Toulouse-Lautrec*, va pintar uns 200 quadres, dels quals més de 20 són autoretrats. Destaquen "*El restaurant de la Sirena*" i el famós "*Autoretrat amb capell*". En aquest, les llargues

10%

Amb les 5.000.- de cada mes invertides a "SA NOSTRA" me fan es 10% amb el Pla de Jubilació

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

pinzellades de colors contrastats -característiques de l'obra de **Van Gogh**- defineixen el personatge i formen una aurèola entorn al seu cap.

En la cerca de la lluminositat del sud de França, l'any 1888 es va establir a **Arlès (Provença)**. Aviat la soledat va començar a pesar-li i va pensar crear un taller col·lectiu, pel que va cridar a **Gauguin**. Malgrat tot, varen sorgir freqüents desavinences entre els dos artistes i, després d'un intent d'agressió al seu company, **Van Gogh** es va tallar el lòbul de l'orella esquerra en un acte de castigar-se. Dissolta l'associació, les crisis de **Van Gogh** es feren molt freqüents, fins el punt de que el propi pintor va acceptar ser internat a **l'Hospital Psiquiàtric de Saint-Rémy**, prop d'**Arlès**. Les pintures del període provençal tenen com a tema dominant la naturalesa i figuren entre les més conegudes de l'obra de **Van Gogh**. En elles apareixen freqüentment cipresos de contorn flamejant, oliveres de revinclades branques i camps de blat remenats per un suau oratge, tot això baix un cel d'arremolinats núvols solcats per un brillant sol o per rutilants estels. Mereixen destacar "**La nit estelada**" i "**Camp de blat amb cipresos**". Va pintar també alguns florers, com "**El Gerro amb gira-sols**", diverses versions de la seva habitació a **Arlès** i el famós "**Autoretrat amb el cap embenat**".

El Maig de 1890 **Van Gogh** va deixar **Saint-Rémy** i es va instal·lar a **Auvers-Sud-Oise**, al nord de **Paris**, per ser assistit pel metge **Gachet**, especialista en malalties nervioses i, a la vegada, afeccionat a la pintura. Aquí, mentre la seva ment s'enfosquia en la bojeria, **Van Gogh** va fer feina febrilment en les seves darreres obres, on la seva crispació formal i intensitat cromàtica varen arribar al paroxisme. En "**El retrat del metge Gachet**" dona una penetrant visió

del seu amic i a "**L'Església d'Auvres**" va plasmar amb línies ondulants el temple del poble, on la seva construcció apareix violàcia contra un cel de blau profund i simple, de cobalt pur. Un dels darrers quadres de **Van Gogh** fou "**Camp de blat amb vol de corbs**", on una volada de sinistres aus sobrevola un blatar baix l'opressió de negres núvols de tempesta. Aquesta tela reflecteix la creixent angoixa del pintor, de la que es va alliberar disparant-se un tret de revòlver el **Juliol de 1890**.

BIBLIOGRAFIA:

- **Cultural Junior, Salvat S.A.**
1972. Tom X.

Vicenc

MODA
PRIMAVERA- ESTIU
HOMO I DONA

CA NA MARIA CINTA

BISBE CAMPINS, 10
PORRERES

GIUSEPPE VERDI (1813-1901)

NORANTA ANYS DE LA SEVA MORT

Compositor italià de la qual obra està integrada en la seva major part per òperes, algunes de les quals ocupen un lloc prominent a l'Història de la Música.

Va néixer a *Busseto*. Als onze anys fou organista a l'Església del seu poble.

Després d'uns primers anys desgraciadíssims, on sols va treure fracassos i va perdre a la seva dona i als seus fills, però a partir de l'any 1841, on debuta com a compositor d'òpera amb l'obra *OBERTO*, li comença a somriure la sort.

Malgrat els molts de compositors que rivalitzaven, la figura de *VERDI*, pareix dominar *Italia*, com la de *WAGNER* va dominar l'*Europa Nòrdica*.

Posava música a històries tràgiques, violentes, a vegades més sinistres que heroiques. També va resaltar pel seu nacionalisme, això ho veim amb la seva obra *NABUCCO*: les seves idees revolucionàries i la seva rebeldia front a la dominació austriaca foren calurosament ovacionades pel públic que va assistir a l'estrena d'aquesta òpera, on va endevinar de seguida el clam d'independència que s'amagava rera el cor "*Va pensiero*" de *NABUCCO*. Durant anys la gent pintava "*Viva Verdi*" per les parets, on li rendien cult

tant al músic com a l'independència italiana: "*Viva Verdi*" volia dir també "*Viva Vittorio Emanuele Re D'Italia*". *VERDI* arribaria a esser diputat del primer parlament italià.

La sèrie iniciada amb *NABUCCO* va continuar amb òperes cada vegada més perfectes: *RIGOLETTO*, *IL TROVATORE*, *LA TRAVIATA*, *UN BALLO IN MASCHERA*, *LA FORZA DEL DESTINO* -encarregada per l'òpera de *San Petersburg*-, *DON CARLOS*, *AIDA* -estrenada per commemorar el *Canal de Suez*- i, les seves dues grans obres mestres de la seva maduresa, *OTELLO* i *FALSTAFF*, les dues sobre texts shakesperians (la darrera, sobre *Les alegres camades de Windsor*, on surt una característica del seu art, l'humorisme).

Aquest va ésser en *VERDI*, un gran compositor d'òperes i un gran nacionalista. Per ell són aquestes lletres.

Vicenc

LA FILHARMÒNICA, INFORMA

La *Filharmònica Porrerenca* va participar el passat 12 de Gener al *II Festival de Bandes de Música*, que organitzat per la Federació de Bandes de Música i Associacions Musicals de Mallorca, tengué per escenari *l'Auditori Municipal de Felanitx*.

Juntament amb nosaltres, completaven el programa les bandes de música de Lluçmajor i Felanitx. Aquests festivals no tenen un caire competitiu, encara que lògicament cada conjunt pugna per fer el millor paper possible davant els altres.

Amb aquesta ocasió la *Filharmònica* posava a prova el prestigi de millor banda de música de Mallorca, davant dues bandes considerades les més directes aspirants a optar al privilegiat lloc de la porrerenca.

La nostra banda demostrà una vegada més, amb una brillant actuació, la seva destresa superior, sense menysprear l'esforç de les altres dues que feren patent l'avanç aconseguit darrerament, el que evidencia que la *Filharmònica* no es pot dormir amb la gloria i ha de seguir amb la tasca mantenguda fins ara.

S'ha de resaltar que la *Banda porrerenca* està integrada exclusivament per músics de la nostra vila, exceptuant el cas del director. En contraposició, les altres bandes tenen habitualment amb elles músics externs i amb ocasions assenyalades, com la de Felanitx, són reforçades amb músics professionals.

Amb definitiva, es va poder gaudir d'un programa del més vanguardista amb les tres bandes punteres de la nostra illa.

NOTA

Per a qualsevol suggerència, col.laboració o donatiu per a la Revista, dirigiu-vos a:

**GRUP FOGANYA C/ Molins 2
07260 PORRERES**

*Prometem contestar-vos.
gracies*

Comparació demogràfica de Porreres

NAIXEMENTS

1989

1990

DESEMBRE:

Dia 20: Antonio Guerrero Figuera
" 27: Caterina Mª Julià Alou

Dia 18: Miguel Mora Monserrat
" 27: Margalida Roig Ginard
" 29: Francesca Mestre Mora

1990

1991

GENER:

Dia 7: Mª Victoria Mora Nicolau
" 30: Joan Barceló Feliu
" 31: Miguel Gil Sagreras

Dia 19: Antonia Almendros Rosselló

DEFUNCIONS

1989

1990

DESEMBRE:

Dia 1: Antonia Obrador Artigues, 84
" 2: Bernardo Salleras Soler, 79
" 13: Francisca Julià Ballester, 73
" 22: Julia Orgazón Abal, 83

Dia 1: Sebastián Julià Mora, 90
" 2: Inés Mora Barceló, 88
" 4: Micaela Gornals Julià, 85
" 9: Isabel Martorell Riera, 82
" 16: Mateo Escarrer Gari, 87
" 17: Maria Melià Barceló, 74
" 18: José Vidal Figuera, 80
" 24: Francisco Fuster Pomar, 60
" 26: Juan Mesquida Arbona, 95
" 28: Pedro Ripoll Nicolau, 74

GENER:

1990

1991

Dia 1: Guillermo Servera Barceló, 72
" 4: Micaela Martorell Julià, 59
" 5: Juan Juan Font, 71
" 14: Margarita Bennàssar Mesquida, 61
" 15: Pablo Julià Juan, 76
" 25: Andrés Mora Barceló, 84
" 29: Juan Coll Nicolau, 88
" 30: Damián Mora Mora, 59

Dia 6: Sebastiana Mora Barceló, 91
" 12: Bartolomé Sastre Mora, 58
" 21: Gabriel Cerdà Mesquida, 90
" 25: Andrés Julià Sastre, 76
" 31: Francisca Mora Mesquida, 84

MATRIMONIS

1989

1990

DESEMBRE:

Dia 2: Andrés Obrador gornals i
Margarita Sorell Adrover
" 9: José Giménez González i
Antonia Martorell Mora
" 24: Tomás Puigserver Jaume i
Margarita Rosselló Salleras
" 30: Rafael Juan Alcina i
Maria Mora Llaneras

Dia 15: Miguel Morlà Roig i
Margarita Barceló Gelabert
" 15: Mateu B. Grimalt Rigo i
Mª Antonia Melià Barceló
" 8: Pedro E. Pons Pons i
Margarita Miralles Pons

1990

1991

GENER: Cap matrimoni

Cap matrimoni

DE COFRARIES

De les Cofraries de Semana Santa de Porreres, ens fan arribar unes notes, que el passat mes de Febrer és va celebrar a Manacor la "VI TROBADA DE COFRARIES DE MALLORCA", i Porreres hi va esser present amb una mostra de cada una de les que hi ha actualment, això és, un vestit i el seu estàndart, a més d'alguna fotografia.

Cal destacar que de les Cofraries ja existents, "SANTA FAÇ" i "VEGE DE MONTI-SION", enguany se n'hi ha afegida una altre anomenada "SAGRAT COR" amb la vestimenta de color blanc i vermell i les rumors són de que no serà la darrera.

A darrera hora ens assabentam que la cofraria anomenada "SANT FELIP NERI" també desfilirà a les nostres processons,

EL MUSEU I FONS ARTISTIC DE PORRERES, UNA ALTRA VEGADA NOTÍCIA.

En el passat número de Foganya destacarem el fet de la promesa de donació al nostre museu de deu obres per part de Galerías Costa.

Ara hem de destacar el fet que ha estat seleccionat per una prestigiosa revista britànica, "Economics", com una de les quaranta-dues accions culturals més importants de les realitzades en el nostre país durant l'any 1990.

Aquesta nominació és un exemple que demostra la bona consideració que s'ha guanyat aquest museu i fons artístic, ja no només a nivell de Mallorca.

Creat l'any 1983 amb la donació de vuit olis per part del matrimoni Ferrando-Mesquida, amb el suport de Joan Mesquida i la gestió de l'Ajuntament de Porreres, ha anat augmentant el seu fons artístic de manera considerable, amb donacions de creadors de tot el món, fins a superar en l'actualitat les dues-centes obres.

Tots els porrerencs ens podem sentir satisfets pel reconeixament d'aquesta iniciativa. ENHORABONA!!!

22 ...ENTREVISTA A JOAN BAUÇÀ ; PRESIDENT DEL MOTO-CLUB MONTISSION...

Avui ens trobam amb Joan Bauçà, en un ambient conegut per tothom com és "La Sirena". I roban-li un poc del seu temps i del seu "tuti", ens disposam a parlar amb ell.

..Com va néixer el Motoclub i quins varen ésser els primers que formaren part d'ell?

..El Motoclub va néixer l'any 1978 va ser fundat per un grup de joves; al principi feiem un poc de tot, però després d'una assemblea es va decidir que el club es dedicaria només al motociclisme. I, la nostra primera activitat va tenir lloc l'any 78 per la Festa Pagesa. Els primers membres varen ser:

Miquel Segura, Miquel i Toni Rigo, Jaume Rosselló, Joan Bauçà, Miquel Llaneres, en Miquel Ramonell de president.

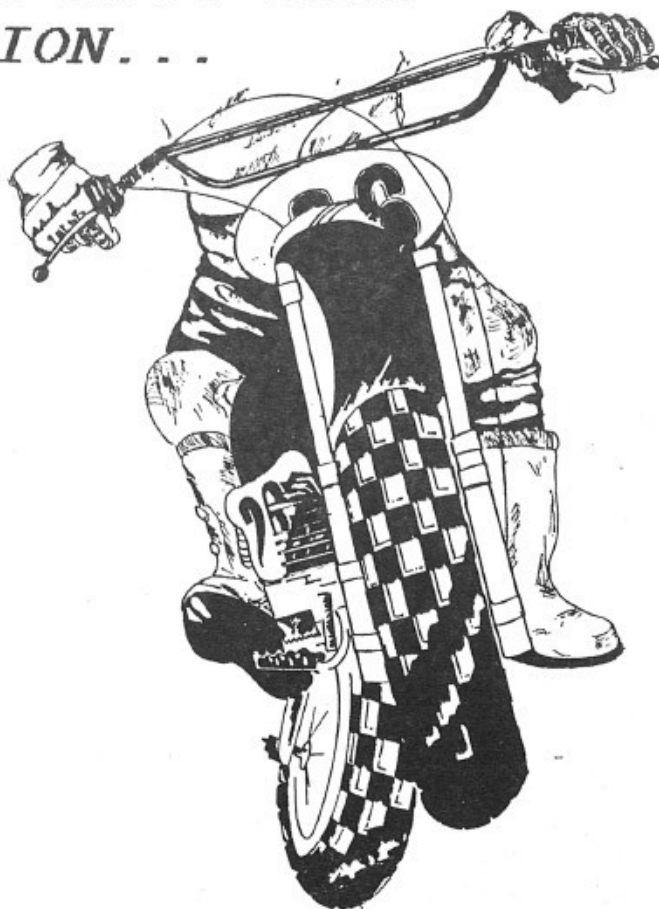
..De que vos ve aquesta afició per les motes?

..Hem de dir que l'afició la tenim de sempre, però la idea de fer el club va sorgir perquè hi havia en Miquel Ramonell que corria i per ajudar-lo es va constituir el Moto-club.

Després més envant vàrem començar a fer trial i excursions. Respecte a la segona part de la pregunta diré que n'hi havia molta d'afició a Porreres, la prova està en els trials, la gent ha d'encalçar la "carrera" o les proves i sempre hi ha molta gent.

..Quines activitats organitza el Motoclub durant l'any; resulten cares; i els resultats?

..Et puc dir que per enguany ja tenim 13 activitats segures; n'hi ha 6 a Porreres, que són carreres i trials; i les altres a Ses Salines, Ca n Picafort, Santanyi, Son Carrió i Muro. També vull dir que

pel mes de novembre volem fer el Ier Memorial Miquel Llaneres de trial a Montission.

Aquestes activitats, en part resulten cares, però els ajuntaments ens contracten i feim la feina.

..I que hi ha de les famoses Cronometrades?

..La veritat és que són un problema d'asfalt, ni més ni manco. Es a dir, l'asfalt està bastant degradat i a una prova que es corre quasi a 260 km/h. a final de recta es molt fort jugar amb la vida dels pilots. Es va mirar de fer a Campos o Lluçmajor, però per ara ha estat impossible. A més d'una traquelada de tràmits burocràtics per poder tallar la carretera.

..I ara per ara, com funciona el Motoclub, qui el forma?

..Funciona com tot club seriós i hem fet amb una junta directiva, i també s'ha de dir que estam federats a l'Associació Balear de Motociclisme i també a l'Espanyola de motociclisme. Aquests són els membres de la Junta:

President- Joan Bauçà
 Vicepresident- Joan Santandreu
 Tresorer- Nicolàs Nicolau
 Secretaris- Bernat Vidal i,
 Joan Alcina
 Vocals- Onofre Mulet
 Miquel Ximelis
 Toni Sànchez
 Bernat Lliteres
 Navarro.

I Martí Poguet que és l'entès en trial.

També esteim fent una campanya per tal de captar socis només ;els socis només han de pagar 2000 pts. a l'any i tenen dret a entrar de franc a totes les carreres de l'any.

..I aquesta ganga de fer-se soci com es pot aconseguir?

..Això és fàcil,hi ha un parell de bars com "Bar España", "Es Terrés", "Ca'n Miquel";i també a qualsevol membre de la junta.

..Però passant ara a les motes en sí,a la realitat que ja està aquí. Com i de qui va sorgir la idea de fer un circuit?

..Ja feia anys que volíem fer un circuit,però qui en tenia més ganes era en Miquel Llaneres,(nota del entrevistador:cada vegada que parla de'n Miquel el recorda amb delit) ,i a la fi ho hem aconseguit.

..Seguint amb el cicuit,quines característiques té,aquest de ES TESCAL?

..Primer hem de dir que el terreny està llogat per 7 anys amb dret de comprar-lo (en tenir doblers,ja que haver d'ajornar la "carrera dels Reis" ens va costar 500.000 pts ; i tot per la pluja).Però el circuit en sí té totes les característiques d'un circuit permanent per fer carreres del Campionat de Espanya -això dit pels germans Alies,campions d'Espanya- només li falten 375m per ser "super-legal".

Ara volem fer uns serveis i unes dutxes.He de dir que només el pont ens va costar 1.200.000pts i el cost total del circuit pujà a uns 3.500.000 pts.

..Com ha estat possible fer aquest circuit , han arribat ajudes de qualque lloc?

..Que, va ajudes molt poques,el més ha estat la força dels joves del motoclub,dissabtes i diumenges a fer feina com a bojos;fent feina, molta feina per tenir només un circuit.Jo des d'aquí vull donar- los les gràcies a ells.

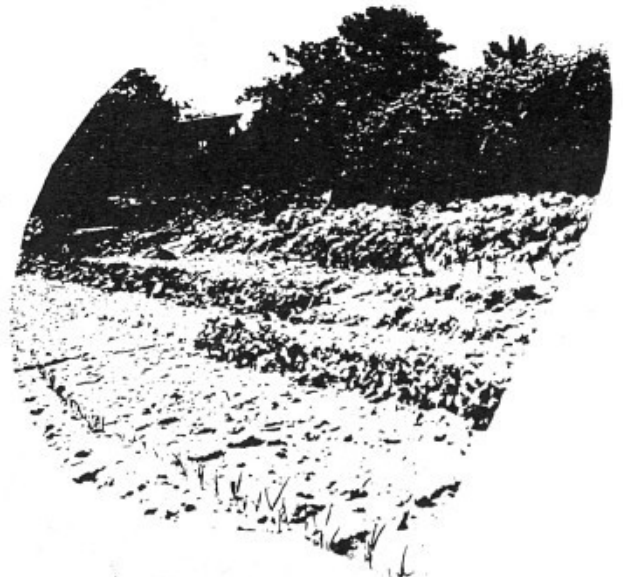
..Abans hem dit que el motoclub va néixer per a un corredor;i ara com esteis de corredors dins el club?

..Pareix mentida però esteim bastant bé;hi ha molta afició per les motes a la vila.Començant pels més petits tenim en Toni Barceló (campió de Balears a la seva categoria) i Joan Bauçà (3 vegades campió de Balears a la seva categoria).

Després tenim a Baltasar Ferrer i a Bernat Lliteres,que són nous, però esperam que amb un poc d'experiència i carreres o "rodatge" aniran per amunt.També baix la disciplina del motoclub estan dos pilots d'Eivissa que corren el campionat d'Espanya, i més o manco això és tot.

...Molt bé Joan,gràcies . I que d'aquí a un temps poguem dur en Jordi Tarrés que sabem que teniu ganes de que vengui.Molta sort i que aquesta bona ratxa duri per molts d'anys.

ANGEL ONETO i 43049600.

L' ENDEMA ...

Tota la nit l'aigua havia caigut insistentment, els llamps i els trons eren molt forts i pareixia que aquella tempesta no s'havia d'acabar mai. El matí, els camps estaven tots anegats, les carreteres per sortir del poble estaven tallades, les sèquies no havien bastat per recollir tota l'aigua. S'enregistraren molts litres per metre quadrat. La "Puruga" que aquests darrers anys no havia rajat, anava tota plena, els foraviles de Son Gardana eren un bassiot; gent major que contemplava l'aigua deia que feia molts d'anys que no ho havien vist; els joves no ho havíem vist mai. Encara que desastrós era un espectacle digne de veure: l'aigua caient de dins les pedres i els nins tots contents se passejaven per dins l'aigua amb les bicicletes aixecant aigua i banyant-se els calçons.

Però no tot era alegria, com la dels allots, quedava l'altra cara de l'aigua. A una casa de vora Sa Siquia d'es Pont hi havien anat els Bombers per treure l'aigua, el camp de Futbol de "Ses Forques" era una piscina, en Jaume "Tibeu" tenia tota la granja on se fan les girgoles anegada, l'aigua passava dos palms per damunt sa terra.

Aquest succés d'es Pont és lamentable. No és el mateix que les sèquies no donin abastament ó que just al contrari, aquesta siquia està tan bruta que no hi passa ni l'aigua. No és just que uns que no en tenen cap culpa de la brutor s'haguin de beure l'aigua. De les carreteres tallades que envolten el poble ja no cal ni parlar-ne, les cunetes també estan molt brutes i per mes fer quan han esfaltat de nou la carretera de Lluçmajor han tirat l'asfalt sobrant dins la siquia.

D'aquell aiguer en quedava poca cosa ja el divendres, però el dissabte es tornà a repetir la història, gràcies a Déu en menys intensitat, però en queden les conseqüències: els pagesos diuen que no hi haurà collita, que la terra està gata, ha begut massa.

Sols cal esperar un parell de coses; que abans que torni ploure s'hagin pogut secar un poc els camps i que la Siquia d'es Pont i les altres del poble estiguin ben netes i no siguin un obstacle per l'aigua.

MARIA

DE MARCA

Sa mare va quedar sorpresa, tallada i sense paraula, quan el seu fill Joan, un nin de vuit anys, li digué tot rabent: *"No les vull perquè no són de marca"*.

Mare i fill havien sortit per anar al mercat a comprar unes sabates esportives. Quan en Joan les va veure no digué que no li agradaven, sinó que no les volia, senzillament perquè no eren de marca.

La mare ho comentava després a una reunió d'educadors i amb ella coincidien quasi tots els presents: Els allots són els primers que exigeixen que tant els vestits com els calçats, siguin de marca. *"Aquesta roda no hi ha qui l'aturi -deia una altra mare-; ja et pots esforçar per fer entendre que el que importa és que el material sigui fort, còmode, útil, que et caigui bé, que el preu no sigui abusiu... Els allots només veuen l'etiqueta de la marca."*

Certament els efectes de la publicitat han penetrat fins el moll dels ossos. Si vas contra corrent ets un escopeter i a més de no entendre't encara t'humilien. No seria bo que hi hagués molts d'escopeters i que un dia arribassin a sa majoria?

Serà necessari insistir des de l'educació familiar que el vestir amb elegància no està barallat amb la senzillesa i que allò que distingeix els sers humans no és la marca del vestit ni del calçat i molt manco la qualitat o el nom de la colònia amb que es perfumen, sinó la personalitat, les obres i els valors de cadascu.

Andreu Genovart

B
balance
le col Sportif
ZONI
Lee
reebok
ellesse

HA ESTALLAT

LA PAU

Després d'haver acabat una guerra es diu que la pau ha arribada. En el cas que tenim avui en dia, crec que s'ha de dir que no ha arribada, sinò que ha estallat la pau, després d'haver acabat la *Guerra del Golf*.

I perquè dic això? Molt senzill. Analitzant la situació d'aquella zona, per exemple *Iraq*, no es pot dir que la pau sigui allà, perquè en aquests moments, existeix una *guerra* de caires diferents: *Civil, ètnica i religiosa*. M'explic: *Civil*, perquè es fa en la mateixa gent que viu en el mateix país. *Ètnica*, perquè *Saddam Hussein* pertany a la tribu dels *sumnites* i són un 15% de la població que viu a *Iraq*, però que és la que te el poder, i els que es moren de fam i reben totes les represions són els *kurds*, que són el 35% de la població iraquiana i s'han alçat contra el règim de *Saddam Hussein*, i aquest els ha contestat amb el ús de les armes químiques, com el napalm i no és la primera vegada que ho fa. *Religiosa*, perquè a *Iraq* hi ha el 50% de la població que és *xiita* i també s'han alçat contra *Saddam Hussein*, ja que aquests són pro-iranians i fundamentalistes islàmics i no li han perdonat que lluitas contra el *Aiatolah Jomeini*, contra el seu idol religiós i espiritual. És a dir, que no es pot dir que la pau hagi arribat, sinò que ha estallat.

Més encara quan sents a dir que *EEUU* vol quedar en el Golf Pèrsic, el que pot provocar un altre enfrontament, perquè a les poblacions d'*Iran*, des de el primer dia que va acabar la Guerra del Golf ja hi va haver manifestacions contra la presència de les tropes d'*EEUU* en aquelles terres i dient-li que la seva

missió ja havia acabada, però *EEUU* fent orelles sordes d'això i passant de tot, com sempre, més ara que ha sortit reforçat per el triomf contundent d'aquesta ditxosa guerra, ara que se sent el paper de Guardià Internacional on vol dirigir tot el tràfic polític d'aquella zona, no se'n anirà. A més *EEUU* sabia, que abans de la Guerra del Golf, ja no era la superpotència, és a dir, és una potència en el aspecte militar, demostrat està, però en el aspecte econòmic ja no ho és, sinò que n'hansortit dues, *Japó i Alemanya (Federal)*. *EEUU* ja ho sabia i es va voler convertir en Guardià del Món. Som del parer que *EEUU*, indirectament, va provocar aquesta guerra, sabia que *Iraq* envairia *Kuwait*. La *C.I.A.* ho sabia i no varen fer res per aturar-la, perquè es volien convertir en el Guardià d'aquella zona, controlant tot el petroli i estant prop de la frontera amb l'*U.R.S.S.* i per, segons paraules del President nord-americà *Bush*, "...establir un nou *Ordre Internacional...*", paraules que recorden bastant a *Hitler*, perquè aquest en volia establir també un altre. Però anant el que ens interessa, *EEUU* ho sabia perquè estava d'observador a les converses entre *Kuwait i Iraq* per establir un nou preu de petroli que aminoras el deute que tenia el segon amb el primer, degut a la Guerra entre *Iraq i Iran*. Quan *Iraq* va avisar a *Kuwait* de que el envairia, *EEUU* no ho va creure, perquè no veia capaç que un aliat seu envais un amic seu i més *Iraq* que feia poc que sortia d'una guerra de 8 anys amb *Iran*. Però no va esser així i l'*Iraq* va envair *Kuwait* i llavors *EEUU* es va posar a favor del més ric i del que te més interessos i

es va convertir amb el Guardià d'aquella zona, ja que si triomfa guanyarà una gran quantitat de doblers i si no que li demanin a **Kuwait i a Aràbia Saudi**.

Però perquè es va arribar a això? L'any 1980, un any després de que el Sha de Pèrsia fou destituït del tron d'**Iran** per una Revolució Islàmica duita per el **Aiatolah Jomeini**, on va treure el fenomen fundamentalista, és a dir, el fenomen religiós-islàmic, **Iraq** empès per **EEUU, Aràbia Saudi** i finançat per **Kuwait**, va emprendre una guerra contra aquell que va durar 8 anys, amb més d'un milió de morts entre les dues parts. Acabada la guerra entre aquests dos països, **Iraq** demana ajuda a **EEUU, Kuwait i a Aràbia Saudi** i aquests li diuen que no, és a dir, li giren l'esquena els que l'havien duit a aquella guerra. **EEUU**, perquè tenia les converses amb l'**U.R.S.S.** sobre desarmament nuclear. **Kuwait**, no ajuda a **Iraq**, sinó que quan aquest li demana ajuda perquè aturà un poc el fenomen fundamentalista i que **Kuwait** i, concretament, el grup financer **K.I.O.** li finançava la guerra, llavors **Iraq** li demana ajuda perquè te la seva població en fam, desolada i **Kuwait** li presenta una factura de 13 mil milions de dòlars, és a dir, que en lloc d'aminorar-li el deute o dir-li que li donaran més crèdit, **Kuwait** li presenta aquesta factura. **Aràbia Saudi**, va fer el mateix que l'altre.

En aquells moments **Iraq** queda tot sol i veu que els deien que eren els seus amics li donen l'esquena. Què ha de fer en aquells moments? És un poble que només sap fer una cosa, la guerra, i el dia 2 d'agost de 1990 envaeix **Kuwait** i ja sabeu la història.

Però, el país que ha sortit guanyant i més reforçat de tots els que estan per aquella zona, ha estat **Israel**. Perquè no ha contestat als atacs provocadors del **Iraq** i ha donat una imatge a la resta del món molt positiva, inclús s'ha guanyat les simpaties de l'**U.R.S.S.**, però s'ha de dir que fa molt bona cosa no atacar si cada vegada que te provoquen te donen mil milions de dòlars i el armament que entra dins el teu país duit per un altre, llavors és teu.

Llavors tenim països com **Siria**, on el seu líder, **Hafez-El-Assad**, es diu d'ell que és un altre **Saddam Hussein** en potència, per ara **EEUU** el para. **Egipte**, el país àrab més amic d'Occident. **Jordània**, el que ha sortit més perjudicat, ja que fa frontera entre **Iraq i Israel** i el seu paper ha estat de no saber que fer, perquè mentres la població és pro-iraquiana, el govern i el Rei eren més neutrals.

Iran ha estat un país molt més amic d'**EEUU** i els aliats, que no enemic. No li ha perdonat al **Iraq** el milió de morts que li va fer durant la seva guerra.

És a dir, després d'analitzar i estudiar les situacions de diferents països així veig la situació d'aquesta zona de la terra, on si que ha acabat una guerra molt grossa, però no, perquè aquesta s'ha convertit en una més petita i per això no ha arribat la pau, sinó que ha estallat la pau.

Vicenç

Vos presentam aquesta foto d'un equip de futbol dels anys trenta, esperam en pròximes edicions seguir publicant noves fotografies i notícies esportives referents al ahir esportiu.

Els noms de la present fotografia són, començant per damunt i de dreta a esquerra:

Francisco Sastre, Bernat Gornals, Mateu Escarrer, Tomeu Feliu, Julià Barceló.

Els dos dènmig començant per l'esquerra:

Guillem Moi, Miquel Bracet.

La filera d'abaix:

Francisco Camia, Gabriel Ramonell, Antoni Minyó, Joan Vila.

Antoni Feliu

AGRAÏMENT AL CONSELL INSULAR

Agraïm a aquesta entitat una trentana de llibres que a través de l'Assosiació de la Premsa Forana ens feren arribar.

Aquests són els títols:

- ESGLÉSIES DELS SEGLES XVII I XVIII A CIUTAT DE MALLORCA,*
Antònia Mª Perelló Ferrer.
- MANYOC DE FRUITA MALLORQUINA,* Joan Rosselló de Son Forteza.
PANORAMA AMB HOME, Miquel Angel Riera.
- CENS D'AUTORS I OBRES TEATRALS,* Direcció General de Cultura.
CENS D'ESPAYS ESCÈNICS, Direcció General de Cultura.
CENS DE GRUPS TEATRALS, Direcció General de Cultura.
A L'OMBRA DE L'ESPERIT, Blai Bonet.
- KRISTIAN KREKOVIC: EL ARTISTA Y SU OBRA,* Gaspar Sabater.
- CONTES* de Gabriel Janer Manila, Pere Morey i Miquel Rayó.
CONTES DEL CALL, Miquel Ferrà i Martorell.
- RONDALLES PELS QUI ELS AGRADA LA HISTORIA,* Pere Morey.
DE TOT VENT, Miquel M. Serra Pastor.
VIDA ENDINS, Carles Duarte i Montserrat.
AL MARGE, Ponç Pons.
- AVENTURATS I DESVENTURATS,* Cristòfol Carrió i Villalonga.
ANDREU CRESPI: APROXIMACIÓ BIOGRÀFICA, Joan Martorell.
MORTS DE CARA AL SOL, Joan Pla.
- EL PARLAR DE MALLORCA,* Francesc de Borja Moll.
ELS NINS, Joan Bonet.
EL DOLOR DE CADA DIA, Jaume Vidal.
39^a A L'OMBRA, Antònia Vicens.
- AQUILLES O L'IMPOSSIBLE,* Llorenç Villalonga.
A TOTES LES ILLES, Baltasar Porcel.
HORACIANES, Miquel Costa i Llobera.
BUBOTES, Antoni Mus.
- MALLORCA I LA TRADICIÓ TÈCNICA,* Josep Sureda Blanes.
SIAU BENVINGUT, Alexandre Ballester.
ELS ALICORNS, Gabriel Janer Manila.

COMIC - BATMANIA

Ens queixam de què el còmic titulat **Batmania** d'en Miquel Morlà que va sortir a la revista **Foganya** número 2 del mes de Febrer del 90 ha estat copiat per un tal Toni M. i publicat a la revista **Què dius?** de l'Institut de B.U.P Verge de Sant Salvador, que ha sortit el mes de Març del 91. Esperam que els responsables de dita revista prenguin les mesures oportunes.

La Directiva

Per què no hem fet "La Passió"

"PASSIO A PORRERES"; no va ser possible fer l'anunciada i esperada "representació" per mor del mal temps, no obstant d'haver fet un dia d'hivern, és següent fet el costós i complicat montatge, per si a darrera hora s'aturava de ploure.

Era molta la gent que demanava si es faria l'espectacle, inclús a primeres hores de l'horabaixa es veien arribar coxes de diferents pobles de Mallorca, prova inequívoca de que els tres anys d'aquesta interpretació ha calat.

També ens han demanat si la fariem un altre dia. Tenguent en conta sa grossa despesa que ja duim feta enguany, i tornar investir al montatge suposaria un increment de gastos massa fort, a més de moure tota la màquina de locals, entarimat, decoració i efectes, per dependir de tanta de gent que no són de Grup Foganya i que els trobam sempre ben disposats, pel que els donam les gràcies més sinceres. Per tot això és quasi impossible, almenys molt difícil tornar a preparar tota la traça.

Amb el pesar que ens causa no haver pogut dur a terme "PASSIO A PORRERES 1991", vos asseguram que romanem amb ànims de preparar des d'avui mateix "PASSIO A PORRERES 1992", i seguir millorant en tots els aspectes.

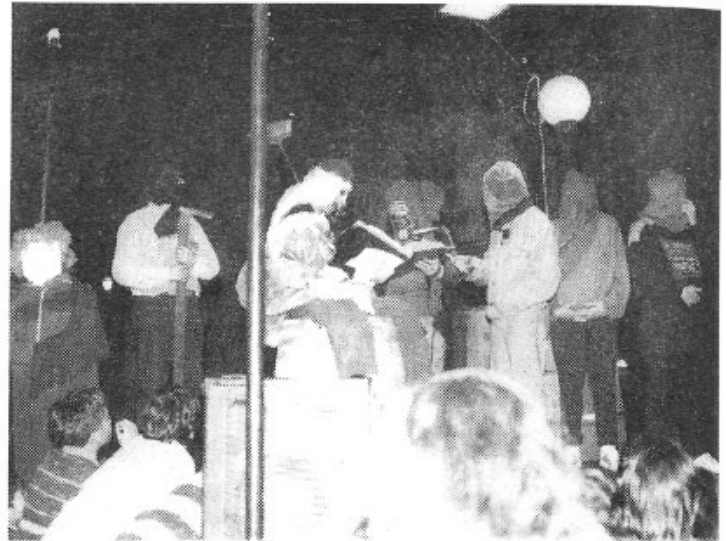
Jaume Rosselló Verger

Dia 24 el Consell Parroquial tingué una celebració especial per la pau a la missa del vespre s'entonaren himnes religiosos referents al tema de la pau. Les ofrenes de l'ofertori foren endemés de pa i vi, símbols d'aliments eucarístics, branques d'olivera i al final fou repartida entre els assistents.

Dia 7 de març tingué lloc la *Serrada de la Jaia Quaresma* per decè any consecutiu, amb la natural alegria de l'atlotea esperant els caramels.

Una notícia que ens alegra de bondeveres és la que la premsa regional dugué aquests dies passats referent als truquers de Porreres.

Idò vos hem de dir que en Bartomeu Ferrer Picornell, l'amo de la Sirena, i n'Antoni Parez Garcia, quedaren campions de zona.

Foganya no s'identifica amb els partits polítics ni amb les seves ideologies

PERE OBRADOR

**CONVERGÈNCIA
BALEAR**

Millorem la nostra terra, facem de Mallorca la Comunitat que mereix esser.
Entre tots, unificant les nostres forces per aconseguir que aquestes illes, siguin més nostres.

LLUIS PIÑA

**LA FORÇA
DE LA NOSTRA TERRA**

Divendres, dia 9 de febrer, al Saló d'Actes del Ajuntament de Lluçmajor es firmà el conveni o pacte entre els municipis de Porreres, Lluçmajor, Campos, Santanyi, Ses Salines i Felanitx, per l'adquisició d'una altra màquina per netetja de voreres de camins.

Per part del Consell Insular hi havia el seu President, *Joan Verger*, per part del nostre poble firmà el nostre Batle, *Josep Roig*.

Aquesta màquina, la qual verem funcionar a un camí del terme de Lluçmajor, té la característica de poder passar a netejar camins més estrets; d'aquesta manera, amb les dues màquines, esperam que els camins d'aquesta mancomunitat estiguin nets, sense haver de recórrer als herbicides ni a cap casta de productes verinosos, els quals haurien d'estar prohibits fa estona.

Dia 17 Porreres per la Pau, a les 18'00 hores es llegí un manifest per la pau, un gran cartell resava *Porreres per la Pau*. Refrendam aquest manifest les següents entitats:

AJUNTAMENT DE PORRERES, GRUP FOGANYA, CLUB DE LA TERCERA EDAT, AGRUPACIÓ CULTURAL DE PORRERES, AIRES DE MONTISSIÓ, A.P.A. ESCOLA NOVA, CLUB D'ESPLAI, CORAL DE PORRERES, FILHARMÓNICA PORRERENC, A.P.A VERGE DE MONTISSIÓ, CLUB D'ATLETISME DE PORRERES, PORRERES RÀDIO I BÀSQUET PORRERES.

Després de la lectura un

representant de cada entitat, pujaren a firmar el manifest.

De l'Ajuntament pujà a firmar, el Regidor Tinent Batle de Cultura, Gabriel Barceló. És estrany que el Batle, que era per la Plaça, no pujàs a firmar. Els seus motius tendria.

Seguidament tres grups de joves músics porrerencs es sumaren a l'acte d'una manera voluntària i gratuïta.

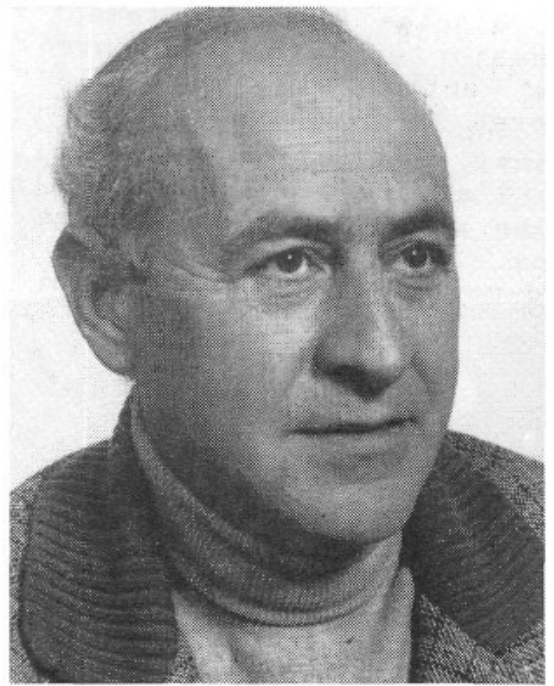
Mentres tant el nombrós públic passà a firmar el manifest que havia estat col·locat abaix del cadafal a una tauleta.

L'apotecari titular de Porreres, *D. Bartomeu Sastre Mora*, dia 12 de gener després de llarga i penosa malaltia, haurà trobat el premi a la seva vida exemplar, com a cap de família i com a membre distingit de la societat porrerenca.

Sempre al servei del públic, disposat a ajudar, sense que la mà drete saber de la esquerra.

Amable i servent, atent amb tothome.

Rebi la seva esposa Lluïsa, tots els seus fills, néts, germans, germans polítics i les moltes amistats que tenia, una sincera demostració de dol.

Jaume Barceló Mora, el conegut "*Ferrà de S'Agència*", dia 26 de febrer partí d'aquest món.

El caràcter alegre i amatent, l'hi ajudà en la seva tasca, a fer els molts d'amics que al funeral acompanyaren a la família.

Des d'aquestes ratlles volem fer arribar el nostre sentiment profund a la seva dona, Rosa Roig Mora, als seus fills, Andreu i Sebastià, filla política, Francesca Barceló, com a tots els seus germans i altres familiars i amics.

PORRERENCS QUE ENS HONREN

A les darreres oposicions que varen tenir lloc al Tribunal Suprem de Justícia, va obtenir plaça de Jutge de Primera Instància el nostre bon amic i paisà Bartomeu Mesquida Ferrando. Recordem que de Porreres només hi hagut un Magistrat abans que ell, D. Francesc Noguera. És, per tant, el segon de la vila. La nostra més cordial felicitació. Enhorabona!

Ens alegrem de poder felicitar al Doctor Jaume Mulet i Melià, fill del metge Mulet, que ha tengut el privilegi d'haver implantat un marcapàs a un nin de 6 mesos per primera vegada en el món. El Doctor Mulet treballa a l'Hospital Clínic de Barcelona.

Sense precisar fita, hem de destacar la pluja d'enguany, ja que ha estat un any, ploiver, molts de camps han quedat sense sembrar i dels sembrats, molta de bruaia, s'ha morta.

Dia de febrer fou notícia la neu que féu aquest dia, si bé la blanquejada durà molt poc temps, just el necessari perquè es pogues contemplar i els aficionats a la fotografia captassen belles composicions.

Dia 9 de febrer es celebrà la Rua Porrerenca amb la seva edició, la part de participació fou molt nombrosa i es comprèn si es té en compte que a l'organització hi participen 13 entitats.

Dia 12 tingué lloc un altre festa de carrer que enguany complí el tercer any de la seva retreta. Es tracta de l'enterro de Sa Catarata Mundi, que no té res a veure amb s'enterrament de sa sardina. L'enterrament de Sa Catarata, desaparagué amb la República i representava el vi dels darrers dies. De totes maneres, a l'acompanyament d'endolats, ploradores, corones funebres i acompanyament musical, envoltant el "bubul" de la catarata, segueix la torrada de sardines i vi gratuït per a tots els assistents a les exèquies, fins i tot al darrer, vora les cendres de les despulles cremades si hotetja qualche jota.

CATARATA MUNDI 1991.

EL DEBUT PROFESSIONAL DE JOAN LLANERES

La competició ciclista professional corresponent a la temporada de 1991, va començar a principi del mes de febrer, i la nota més destacada per aquesta temporada en quant a nosaltres porrerencs serà que un corredor local, en Joan Llaneras Rosselló hi correrà.

Va fitxar per el Grup Esportiu de l'O.N.C.E., un dels grans equips del pilot internacional; no oblidem que a la temporada passada va aconseguir la victòria per equips a la Volta Ciclista a Espanya, també a la victòria al Giro d'Itàlia i el segon lloc al Tour de France a 7 segons de l'equip guanyador.

Això vol dir que en Joan correrà les més importants curses nacionals, encara que pot ésser que la Volta a Espanya no la corri, ja que és molt jove, té 21 anys, i la volta requereix quasi un mes d'esforços diaris; però sí a altres carreres importants nacionals i internacionals, ja que l'equip de l'O.N.C.E. correrà la Copa del Món, que consisteix en un bon nombre de proves a diferents països.

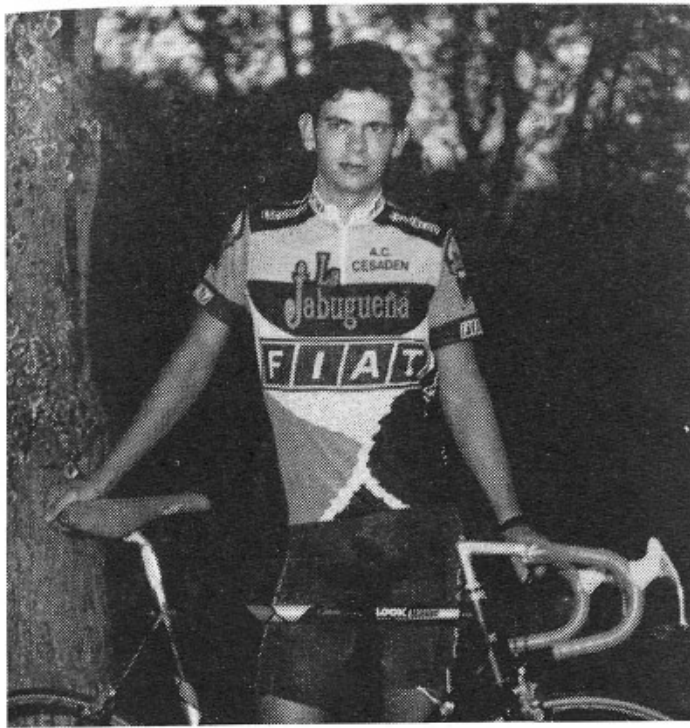
Arirem ara mateix a contar el que ha estat el seu començament com a corredor professional.

En primer lloc, va debutar a la Volta d'Andalusia, primera prova del calendari nacional, i a la 1ª etapa, ja el vàrem veure (TVE va fer un seguiment de la prova), quant va intentar anar-se'n del grup, el va acompanyar un corredor de l'equip "Kelme", després varen ésser neutralitzats. A altres etapes, el vàrem poder veure al cap del pilot, tirant del grup; recordem que la funció que tindrà aquest

any serà principalment ajudar als seus caps de l'equip (M. Lejarreta, A. Fuerte, o E. Chozas).

Però el dia que vàrem poder disfrutar de veure'l, va ésser a l'etapa reina, quan hi havia un parell de corredors destacats, quant en Joan va atacar, deixà el grup, i començà la caça d'aquests corredors. A Aquell moment va sortir rotulat el seu nom a la Televisió, i el vàrem veure bastant de temps a un primer terme, ell totsol; i ho va aconseguir, després d'uns quilometres de rodar totsol, va agafar als corredors destacats, demostrant que és un gran rodador, el seu punt més fort, encara que més envant varen ser agafats pel pilot. Al final, l'O.N.C.E. va guanyar la classificació per equips, i un parell d'etapes.

El seu debut internacional, per cert magnífic debut, arribava amb la prova "Semana Internacional de Sicília", amb una participació d'uns 200 corredors, en la que sempre va lluitar amb els millors. Va acabar la cursa al lloc 25, a 1 minut i 45 segons del guanyador, l'australià Phil Anderson, també recent guanyador del Tour del Mediterrani, i quedant per davant d'homes com Pedro Delgado, Stephen Roche, guanyadors del Tour de France, o també Robert Millar.

La seva millor etapa va ser la penúltima, a on va fer segon, va ser superat a la mateixa retxa d'arribada per corredor italià Cipollini, guanyador d'un parell d'etapes, i on és un dels millors "sprinters" Italians. Aconseguint al final de l'etapa, col·locar-se a la classificació general el primer corredor espanyol.

Al final de la prova es va citar el tercer espanyol per darrera d'en Gorospe i en Mujika. Els medis de comunicació el destacaren, i així per exemple el "Teletexto de TVE" digué: "A la prova no vàrem veure als representants espanyols. Només es varen salvar el neoprofessional Llaneras i Gorospe. El jove Llaneras va plantar cara a algunes etapes".

En Joan va aconseguir apuntar-se els primers punts a la classificació mundial per el Ranking de la Federació Internacional de Ciclisme professional.

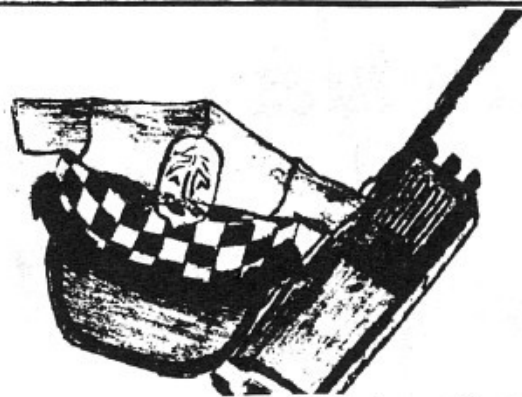
Amb aquestes dues proves s'ha demostrat que l'únic corredor professional de les Illes actualment, s'ha assentat a la categoria professional, i que ha mostrat cara a les curses on ha participat. En Joan té per davant un futur esperançador. Intentarem fer un seguiment a les proves on corri.

JAUME VIDAL

INFORMA LA

POLICIA LOCAL

Dia 22 de Febrer va ocórrer un altra accident a la carretera de Vilafranca-Porreres. A les 10 va xocar i després bolcà un cotxe matricula PM 8561 AK. El conductor, Don Bernat Barceló, fou assistit en el Centre Sanitari i traslladat a Ciutat.

Dia 9 de març a les 13 hores va tenir lloc un accident a la carretera Felanitx-Porreres. Un tractor "John Deere" matricula PM 26798 VE va bolcar. El conductor, Don Jaume Perelló Tover, de 49 anys, natural d'Inca, amitger de la finca Sa Torre Vella, va morir en el mateix lloc de l'accident.

Vos convidat a veure

MALLORCA

Vos convidam a guaitar a la Mallorca tradicional, de la mà de Mateu Galmés, a través del "VÍDEO HISTÒRIC-CULTURAL".

Hi trobareu costums, paisatges i vivendes de la pagesia amb el seu entorn, feines i treballs fets, "a la mala", com dirien els nostres padrins.

Bastaria repetir comentaris fets per la premsa regional, per donar la nota al nostre amic Mateu. Mes, així i tot d'estar encomiada, quan l'haureu vist, comprendreu que són pocs els elogis.

Per a obtenir aquest meravellós i perfecte treball, vos podeu dirigir a Mateu Galmés (Son Carrió), o a la revista "Foganya", C/ Molins, nº 2.

avui
bar "ESPANYA"
demà
bar
"SA PLAÇA"

Especialitats en tapes
 SERVEIG ESMERAT
 PLAÇA ESPANYA

ANEM A ESCOLA

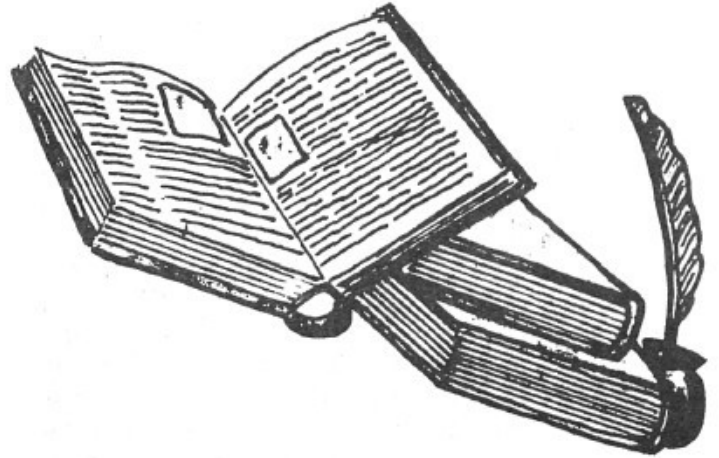
Veient que estam tractant el tema de les consonants, pot esser interessant pels qui no dominen l'escriptura del català, conèixer el problema de quan hem d'escriure dues, etc. Per això, convé explicar, en primer lloc, que en català existeixen dos sons diferenciats: un és el que anomenam *essa sorda* (sona com la *essa castellana*) i l'altre és el so *essa sonora*, que és el so de la *essa de "casa"*.

Explicarem avui, perquè és més senzill, com escriure el so de *essa sonora* (el que sona diferent del castellà). Aquest so es pot escriure amb dues grafies, amb una *essa* i amb *zeta*. Vegem-ho i fixem-nos en el fet que totes les paraules porten el so esmentat.

"Ase", "cosa", "posar"

"Zona", "alzina", "Quinze",...

La norma no és difícil de deduir: quan ens trobem amb el so *essa sonora*, hem d'escriure "s" si aquest so va entre vocals; si va començament de paraula o entre

vocal i consonant, hem d'escriure "z". Es tracta idò de pronunciar correctament en català la lletra "z". Ha de sonar *sonora* com la *essa de "casa"*.

Per acabar, cal esmentar algunes excepcions:

- "z" entre vocals a paraules com "ozó", "trapezi", "amazona".

- Compostos de "trans-" i derivats de "-dins-" i "-fons-":

"endinsar", "enfonsar",...

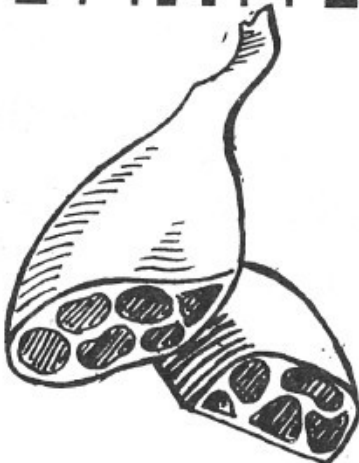
A la propera lliçó ja us parlarem del so *essa sorda*.

Esperant que us hagi estat profitós.

Salut!

El professor

CARNISSERIA

CA'N TONI

Plaza Iglesia, 5

Teléf. 64 78 98

FAULES D'ESOP

Començam un nou espai amb aquest títol que consistirà amb una faula i la seva ensenyança, consell, moralitat, etc. Però, abans de començar a escriure la faula convendria saber, *qui era Esopo?* Se saben moltes poques coses, ja que no se tenen les suficients dades sobre la seva vida. Només es sap que és del segle VI a.C. i que era un fabulista grec. Durant l'Època Clàssica era un personatge casi llegendari. Les seves *Faules* foren reunides per primera vegada per Demetrio Falaria (s. IV a.C.) i a l'Edat Mitjana pel monjo Planudas.

ELS DOS ASE

Caminaven un dia per un camí dos ases carregats, un amb dos canastros de sal i el altre amb esponjes. Més envant, varen arribar a la vorera d'un riu que havien de passar. Pensatius, es varen aturar a reflexionar per on passarien amb més facilitat. A la fi, el ase carregat de sal va entrar a la corrent, amb tanta mala sort, que va travelar amb una pedra i va caure a l'aigüa amb tot el que duia. Quan es va aixecar, haguent dissolt l'aigüa una gran part de la sal, el pes havia disminuït bastant i així podia avançar aviat.

El altre ase, que havia estat mirant el seu company, quan va veure tan feliç resultat, es va llançar a l'aigüa amb la seva

càrrega. No havia ni entrat al riu el va sorprendre veure que les esponjes, amb l'aigüa que havien xuclat, varen augmentar fins a tal punt el pes sobre les seves costelles que, no podent suportar més, fou arrossegat per la corrent i va morir ofegat. Així el que va servir d'alleujament a un fou la perdició del altre.

Moralitat: *Li serveix a un de profit el que perjudica a un altre.*

Bibliografia:

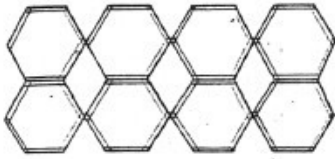
- *Fábulas de Esopo*, Ed. Rombo 1970.

Vicenc

*Si vos heu de desfer de roba o mobiliari emprat en bon estat
 , vos agreirem ens aviseu per tal de si podem aprofitar qual-
 que cosa Grup Foganya C/ Molins n. 2 GRACIES*

Curiositats del món de les abelles

41

per Bartomeu Barceló i Roig

La mel de maig sol ésser molt més apreciada per la gent. El seu aspecte clar i daurat la fa més vistosa que la mel de novembre, coneguda com a mel de "Tots Sants". Ara bé, segons totes les anàlisis, la mel de novembre de color bru i espessa, és molt més sanitària pel cos humà, puig que és molt més rica en sals minerals tan beneficioses pel metabolisme cel·lular del nostre cos. I per altra part gaudeix de les mateixes vitamines que la mel de maig.

Quan una caera es queda orfa per haver perdut la seva reina queda condemnada irremissiblement a morir, a no ser que disposi d'ovets d'obrera o també de larvetes de menys de tres dies. Car que el ser reina o simple obrera depèn del que menjarà durant el seu estat larvàtic. Tota larva que s'alimenta només de jalea reial surtirà reina (famella fecunda), si s'alimenta de mel i pol·len sortirà obrera (famella infecunda); tot i que durant els tres primers dies, reines, abelles obreres i abellots, tots s'alimenten de jalea reial.

En contra del que fins ara s'havia pensat, està ben comprovat que les reines verges, durant el seu vol nupcial, s'acoplen amb diferents abellots fins que la seva espermacoteca queda plena. Com a conseqüència d'aquest fet es desprèn que, mentre tots els abellots d'una caera són bons germans d'una mateixa mare (ells no tenen pare), la majoria d'obreres són germanastres ja que tenen diferents pares.

L'Associació Balear d'Apicultors ha pogut comprovar que durant l'any passat les Illes Balears perderen més del 50 per cent de la seva població apícola degut al matx provocat per l'aparició de la avarroasis. Aquest terrible àcar (avarroa Jacobsoni) té un cos ovalat, d'un color castany

brillant i d'una magnitud aproximada d'un mil·límetre. Es reproduïx molt ràpidament dins el poll operculat, tant és així que en dos o tres mesos pot fer desaparèixer el més poderós eixam de l'abellar. L'any passat desaparegueren de les Illes quasi tots els seguers (eixams salvatges), com també la major part de les caeres que no foren degudament tractades amb acaricides eficaços.

Extremadura és la comunitat autònoma de tot l'Estat Espanyol amb més densitat apícola, amb un total de 2.050 apicultors. Dins la seva província de Càceres hi ha 160.973 caeres de les quals el 60 per cent són transhumans. I el poble de Fuenlabrada (Badajoz) viu pràcticament del cultiu de les abelles, essent el pol·len el principal producte comercial. Extremadura produeix quasi el 50 per cent del pol·len de tot l'Estat. Per altra part Espanya és la primera productora mundial d'aquest producte apícola, amb un total de més de 5.000 tonelades.

Demanant ajuda a tots els
porrerencs

El greu estat en què es troba tota la teulada de l'Església Parroquial porrerenca i, sobre tot, el tram que cobreix la Capella del Roser és el que obliga a prendre mesures excepcionals.

En principi, segons notícies fidedignes, s'està gestionant el nomenament d'una comisió investigadora per a dur a terme la prompta restauració de la teulada i fàbrica de dita capella.

Aqueixes mesures faran que la valuosa ornamentació pictòrica de les moltes acuarel·les que adornen dita capella quedin protegides.

Porrerenc, no oblidis que és patrimoni nostre!

"Τι αγαθόν"

Com a crític d'aquesta revista, per una vegada canviï de caire no vos parlaré de : Centres Sanitaris de Turs a les inundacions, de Camps de Futbol, de locals que es podrien adquirir, ni de fems per les afores, res de tot això.

En aquest escrit vull reflectir la bona tasca que s'ha realitzat en la colocació dels discs de seguretats vial, que s'han posats als carrers i zones del nostre poble, però també caldria dir que els discs no estan massa ben posats a alguns carrers. És cert és que era necessari, com també ho pot esser fomentar una millor educació vial, d'una cosa que actualment dins el poble i àmbit internacional, no es pren consciència d'un problema greu que pot destruir vides.

Respecte als crítics, sempre intentam , estirar les orelles als que manen quan fan qualque cosa que va en perjudici de la vila.

Però darrerament dins els àmbits periodístics diaris... Pens que no ens fa gaire bé treure "roba bruta" damunt la premsa de coses que no tenen mínima importància, que només serveixen per omplir unes retxes i permetre que els altres que estan pitjor puguin riure, nosaltres hem de donar branca però hem de defensar *PORRES* , i nos hem de tenir un respecte com a ciutadans d'aquesta vila.

A LA FI QUALQUE COSA BONA

J. P. BLAS

PERFUMERIA I ESTÈTICA

BAUÇA

Cr. ALMOINA, 71 TLF: 64.78.94

Netetja cutis. Tractament antiacné i per les rucs. Plaques. Manicures i Pedicures. Depilacions. Maquillatge.

Venda de perfums. Objectes de regal. Tota classe de línia de banys.

Línia colors propera primavera.

TREU CAP TREU MAGA

- L'Ajuntament podria gestionar-ho; millor dit, hauria de fer-ho.

- Ara no veus que no els interessa aficar-se amb segons quins problemes?

- Mira que en feim de veta, entre la brutor del PAT.

- Què dius ara? Què és això del PAT?

- Sí, això dels metges de Vilafranca, que com més va, més vela. I els polítics, quan una cosa va bé, ells són qui ho han arreglat; i quan va malament, ells no tenen la culpa de res.

- És que a Porreres tenim tants de locals que podrien utilitzar-se per al bé de les entitats! Però ..., tot depèn de

- Sí, perquè mira l'Ajuntament. Té tot l'edifici per Museu i Sala de Música.

- I me pareix molt bé això.

- Llavors, hi ha el Camp de esports, que mira el que suposa de lloc, llum i aigua.

- I també és bo això! El mal és que tota l'altra gent no tenen on anar.

- Hi ha la Sala Polivalent, on s'hi poden fer reunions.

- Això és tot. Per cert, l'altra dia, no fa gaire, hi hagué una reunió i la meitat del temps estaren a les fosques.

- Sa punyeta és que al quarter vell l'han tudat: reformes per aquí, reformes per allà, i quatre "futumbos" vells.

- I si xerram dels carrers, que és per on passam noltros. La circulació, respecte al tros del supermercat, el carrer Major i carretera de

Campos devora es Terrés, ha millorat molt. Pareix que, a la fi, la gent aprenen a posar-se tots a una banda i això que els discs no estan ben posats, segons informes de gent entesa.

-Però, això que no ho posen segons mana el codi de circulació?

- I jo què t'he de dir? El meu nebot em diu que tot és un desastre. Que dins el poble, si t'has d'atendre als discs et pots fer la guitza.

- No siguis exagerada! El cert és que qualque cosa ha millorat.

- Aquesta vegada sí que ho hem tingut difícil! Bon recotri! Hi ha qualque carrer que quan plou pareix la mar. Un parell de vegades m'he topada . . .

- Iddò filleta meva, jo no he vist a ningú que fes . . . perquè aquest jovent d'avui ben prest agafa moto o cotxe i cap a S'Eixam o a n'és Pins.

- Es que aquí no hi ha res pel jovent.

- No me venguis amb perendengues! Se'n van perquè els agrada agafar cotxe. Al manco això és el que han escrit per les parets.

- Quina bleada! I no veus que tot això són quatre caps buits que no fan passa dreta!

- Es que si ho mires bé o escoltes el que xerren...

- Repunyema! I això és la nostra feina: no motar, molt de mirar i escoltar.

- Iddò tinc entès, bé això ho sap tothom, que els Guàrdies Civils ja no estan a Porreres.

- Vaja una notícia!

- Només vénen a fer fotocòpies a l'Ajuntament, i per cert que en fan moltes, segons estic enterada. I llavors per dormir. I uns que estan retirats també hi viuen, i mentrestant hi ha entitats que estan al carrer sense "cobri" i hem de tenir reunions i tot el que fan a qualsevol lloc.

- Mira que ens aniria de bé que el quarter, ja que és del poble, servís per les entitats que no tenen lloc.

- El quarter seria ideal, perquè és gran. I llavors, que està a les foranies del poble. I quines entitats són que no tenen casa?

- Fotri! Aires de Montission no tenen lloc on assajar, l'Esplai tampoc no saben on col·locar-se; el

Grup Foganya, que ha de tenir el material aquí on era l'Hospital, i com que està que s'esbuca tot el material se tuda, i altra part està a cases particulars.

- Vaja! falten a passar moltes decenes! I de l'alfalt, què en direm? Aquest tipus d'asfalt que ara posen amb dos o tres anys està tot en l'aire; i sinó, mira el carrer de Sant Roc, per davant Sant Felip, que pareix que hi han entrecavat, i ara fa uns quatre anys que l'arreglaren.

- I dels cans a lloure, que en direm? Vaig fotre els peus damunt una merda de ca, blana, que estava davant el portal de ca nostra, damunt l'acera, i vaig endomasar tota la casa. Per altra part, l'escampadissa que fan amb les bosses de fems que hi ha pels carrers esperant la recollida.

- Seria den hora que hi posassin remei a tot aquest desgavell; sinó, no sé com hem de seguir vetllant fetxories i cabotades que passen pel poble.

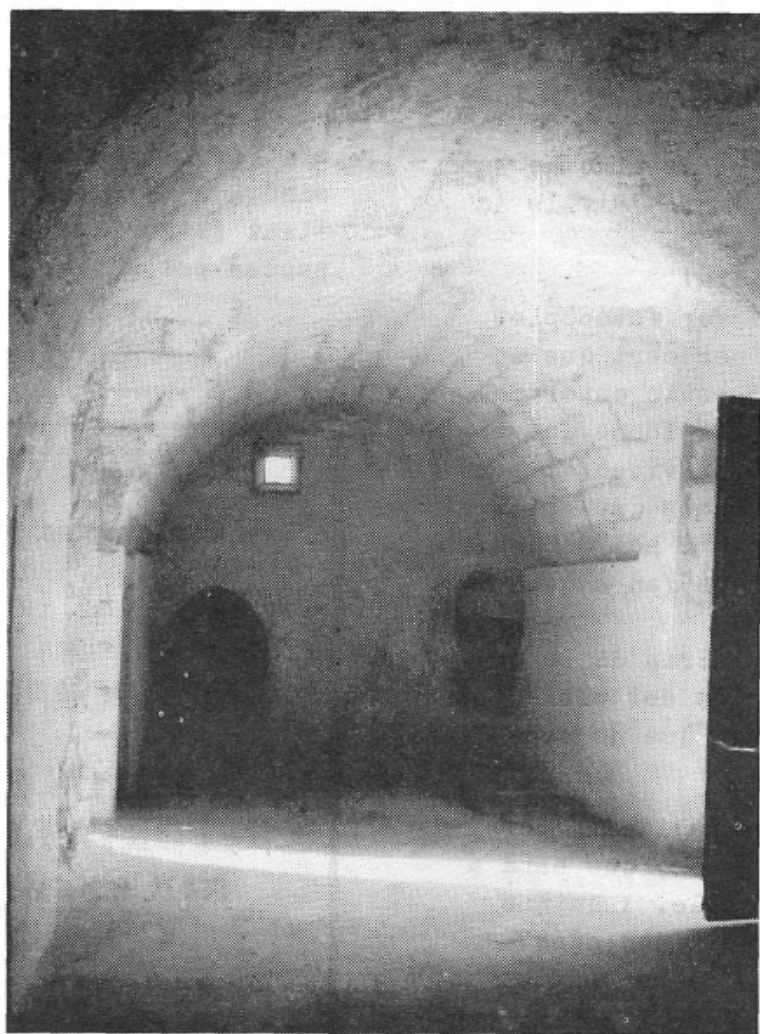
SES XAFARDERES.

Foto VIDAL

A. O. Campins, 16 - Tel. 647320

PORRERES

FOTOS ESTUDI,
REPORTATJES COLOR,
NOCES, BATEJOS,
COMUNIONS,
AMPLIACIONS
I
REPRODUCCIONS

Fotografies.- Abans i després de
la reforma de la primera nau.
(F.Vidal)

ELS MOLINS I LA REFORMA DEL "MOLÍ D'EN BEIA"

47

Els molins són unes màquines que basades en un sistema d'autosubsistència han estat quasi imprescindibles pel manteniment alimentari de les persones durant segles passats i les primeres dècades d'aquest.

Existeixen diversos tipus de molins fariners: de vent, d'aigua, de sang i de mà. La diferència està essencialment en la força motriu emprada per posar-los en moviment.

A Mallorca, sobretot, pel Pla i la Marina, es coneixen els molins de vent que es serveixen de l'energia eòlica i els molins d'aigua que aprofiten la corrent d'aquest líquid. els altres dos tipus no tant vistosos ni coneguts eren manejats per l'energia animal i humana, menys productius, però més regulars ja que no estaven sotmesos a les variacions del temps.

La subsistència de la gent, com ja hem dit, depenia d'alguna manera dels molins i dels moliners. Així ens ho diu *En Pere Alcàntara Penya* en aquesta estrofa:

*"Els forners lograven
honra i dignitats
i els moliners eren
senyors principals"*

Recordem també el refrany:

*"Pescador de canya
i moliner de vent,
no necessiten Notari
per a fer testament."*

LA REFORMA DEL "MOLÍ D'EN BEIA"

El "Molí d'en Beia", "Molí d'en Cinto", "MOLÍ D'AIGO" com es diu ara, situat a la sortida de Porreres en la carretera de Felanitx, és l'únic molí fariner, eòlic i d'aigua, del nostre poble dins el mateix emplaçament (A. Arcas, *FOGANYA n.º 7*).

Aquest molí descrit en tot detall pel Senyor Arcas en el mateix n.º de *FOGANYA* ha estat fins a mitjan any 1990, no abandonat, però sí ruïnós.

Els propietaris, els germans Guillem i Rafel Barceló, contant amb la valuosa ajuda econòmica de la Direcció General de Cultura, Conselleria d'Educació, Cultura i Esports del Govern Balear han procedit a la reforma del molí, no total, però sí que ha afectat a les parts més necessitades.

El Mestre Jaume Veny ha estat el encarregat de dur a bon fi les obres encarregades pels propietaris del molí.

La reforma ha consistit en:

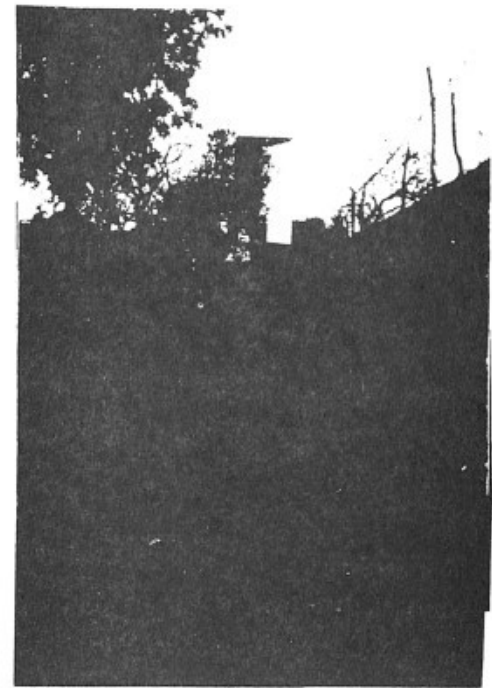
- Arreglar les parets exteriors.
- Fer de bell nou i de marès la volta de canó de la primera nau.
- Arreglar la volta de la segona nau.
- Fer nou el terrat.
- Cobrir de teules el sostre o capell de la torre.

Tant els propietaris com el mestre d'obres han posat molt d'esment en que el "molí d'aigo" quedàs tal com era abans.

Queda per reformar els voltants del molí així com també la peça on estava situat i funcionava el molí fariner d'aigua.

M. T. P.

<p>DADES TIPOLÒGIQUES</p> <p>Torre de molí amb base.</p>	<p>DADES BIBLIOGRÀFIQUES I DOCUMENTALS</p> <p>Pertenesque als monjos</p>
<p>DADES JURÍDIQUES (TIPIUS DE PROPIETAT, ADREÇA, ETC.)</p> <p>Propietat de Catalina Sitjar Mulet (Previsores 16.Campos)</p>	<p>DADES BIOGRÀFIQUES DE L'AUTOR</p> <hr/> <p>DADES CONSTRUCTIQUES (MATERIALS I SISTEMES)</p> <p>MURS, ESTRUCTURES</p> <p>Paredat i pedra picada</p> <hr/> <p>ENTRAMATS, SOSTRES</p> <p>Voltes de marès</p> <hr/> <p>COBERTES</p> <p>Terrassa de morter.</p> <hr/> <p>ALTRES ELEMENTS</p>
<p>DADES CRONOLÒGIQUES (EVOLUCIO DEL MONUMENT)</p>	<p>OBRES DE RESTAURACIÓ</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>PERSPECTIVES DE RESTAURACIÓ (RECOMANACIONS)</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>PERILLS GREUS EVENTUALS</p> <hr/> <hr/> <hr/>

REDACTADA	DATA
CONTROLADA	DATA
REVISADA	DATA

50 DE TOT UN POC...

MOLLS: ESTIL MALLORQUÍ

- Molls mitjans.
- Els fetges dels molls.
- Dos ous bollits.
- Sal, pebrebò, mostassa i oli.

Es fa una pasta amb els fetges, la sal, el pebrebò, un poc de mostassa i els vermells dels ous. Es lliga amb oli.

Es treu l'espina als molls i es farceixen amb la pasta que s'ha de fer.

S'emboliquen amb paper d'alumini, posant un trosset de fulla de llorer. Es cou a forn fluix.

RUBIOLS DE FULLS

Es posen dos ous i tres vermells, una unça i mitja de sucre fus amb una tassa d'aigua, un poc de saïm i una tassa d'oli. Es mescla tot junt i es posa la farina corresponent.

Es poden farcir de brossat, crema pastissera o confitura.

CONSELL

Si un jersei de llana fet a mà s'ha encoït, el posau dins l'aigua que heu bollit patates amb la pell.

PENSAMENT

Val més haver estimat i perdut que no haver estimat mai.

ACUDIT

Dues dones casades de fresc comenten les dificultats que van trobant com a noves mestresses de casa.

"Jo- diu una -el que pitjor du són les cebes. Sempre me fan plorar quan llev la pell!".

"Doncs, jo- diu l'altra -quan mir els preus...me fan plorar fins i tot les patates!".

ENDEVINALLA

Quin animal és que fa cosa que tothome na porta i, quan neix, la mare és morta quatre o cinc dies?

DE DINS EL CAIXÓ

GABRIEL GAYA MORLA

C/. Cooperativa, 5-7

y Bestard, 8.

Zanjas

Demoliciones

Pozos

Cisternas

Tel.: 647869

PORRERES

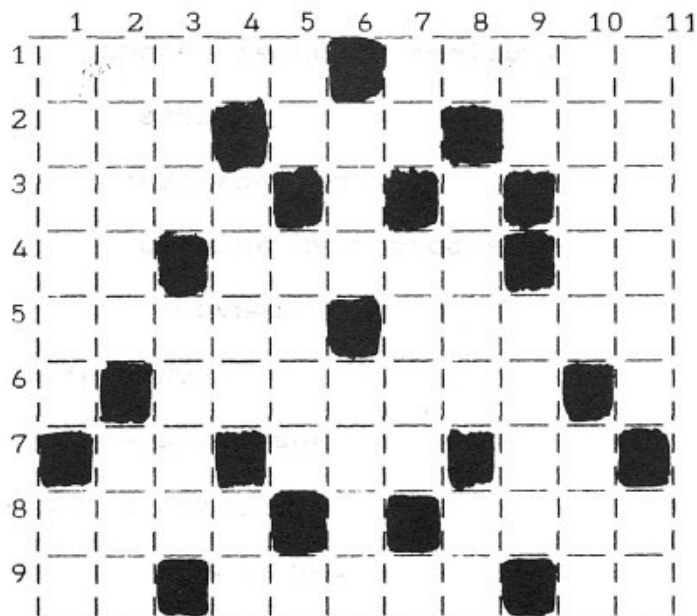
ENCREUAT

51

Solucions del encreuat anterior.

Horitzontals: 1. Madorell. 2. Ca; Brau; LC. 3. E.G.B.; An; Cul. 4. L; Aargau; A. 5. Ells; Arid. 6. B; Cerber; E. 7. Eco; EA; Oir. 8. sŪ; Anti; Cà. 9. Castanys.

Verticals: 1. Celebes. 2. Mag; L; Cuc. 3. A; Balcó; A. 4. DB; Ase; As. 5. Orar; Rent. 6. Rang; Bata. 7. Eu; A.A.E.; In. 8. L; Curro. 9. Llu; I; Ics. 10. Cladera.

Horitzontals

1. Llengua semítica parlada antigament a Etiòpia i conservada com a llengua literària i litúrgica. Llinatge del President de "BANEŠTO". 2. Annera. Embarcació. N'hi ha dotze durant l'any i ja n'hem passat dos. 3. Closca dels Protozous. Nom antic de la nota "Do". 4. Xifres romanes. Sortint, ple de caires, d'una vena de pedra. A les 17'00h. ho prenen els anglesos. 5. Nom que Marco Polo donà a la Xina. Porc no castrat, al revès. 6. Cabra que alletà Zeus, que tenia una banya dita el com de l'abundància. 7. Matrícula de Melilla. Allò. Illes Balears. 8. Creador de l'O.N.U.. La "Blahi" ho és. 9. Contracció. Setmanari Satíric en català (1902/12). Fill d'Apol·lo i de Creusa.

Verticals

1. La Seu ho és. Forma del verb Haver. 2. Llinatge noble castellà. Un animal. 3. Fill de Zeus i d'Egina. Quan cou cura i quan pica madura. 4. Celibatari. Símbol del Clor, al revès. 5. Símbol del Zinc. Moneda. 6. Un altre animal. Aquí o allà. 7. Matrícula de Conca. "FA, LA, DO, etc.". 8. Llac d'Austràlia. Llicència temporal. 9. Símbol del manganès, al revès. Via del tren. 10. El que s'ha de pagar. Veí, amb "b". 11. Vice-President del *Grup Foganya*. Entonació.

ANYS

Ja es notaven
sota la carn
els anys,
que no gosaven
passar sense saludar,
els calls i el ventre
es començaven a pansir,
víctimes de dures feines
i parts
-- cruel realitat --
Anys bons eren aquells
que segàveu
sense aturall
que ballàveu
jotes i copeos
per acabar
el dia rodó.
Anys que no han passat
de llis
al contrari,
tots signats
perquè cada passa
dins la vostra vida
ha anat de cap
a l'amor etern.
(A una joveneta de
setanta-vuit tardors)

GOIG I DESIG

Quan mom cor regalima poesia,
goig em dona, omplir-ne un gericó
per beure'n a glopets, un altre dia,
quan de set m'assequi el meu canyó.

Si qualcú assaboris de ma gerreta,
no voldria que hi sentís gens d'aspror,
mon desig, és que begui aigüa neta,
aigüa clara, d'ull de font que és la millor.

Març 1960

Jaume Rosselló i Verger

TU, LA REINA

Tinc por de la reina
em té captivat amb el seu
desig.

Té presoner el meu cor
la meva ànima i el meu cos.

No gos xerrar ni menjar
i gairebé puc escriure, les mans
em tremolen de desig.

Quan la reina em xerra torn
beduí, quan em toca faig més festa
que un ca rater i si em besa em desfaig
com el presoner a la llibertat.

Jo no voldria perdre tant,
estimada reina, i per sempre el
seu noble vassall vull esser.

Per a tú, XISCA.

GLOSAT DE FADRINS I CASATS

Els qui heu seguit tota la dèria d'aquesta glosada referent al partit de futbol que molts d'anys, entre *Casats i Fadrins*, s'organitza al cafè de *Can Mollet*, haureu comprovat l'amistat i esperit de germanor que reina entre tots els components, tant de glosadors, jugadors i clients en general.

Ens resta posar, per acabar tot el glosat, que en el seu dia, s'escriviren a la pissarra dues gloses. La primera, d'un glosador que ja havia tingut altres intervencions durant les vetlades, i diuen:

A Fadrins i Casats

A què ve tanta glosera
per un partit esgarrat
ni tan sols teniu sopera,
au, ja haveu espenyat
a què ve tan de glosar
si no teniu juguera,
ganes teniu de sopar
tots hi sou ben de filera
molts de collons i b.....era
lo mateix de sa glosera
mal vos entràs sa juguera
i no tanta brevetgera.

així mateix i per acabar tot aquest truí vos mostram aquesta foto perquè participeu de l'animació del sopar

Un altre grup que també havien escrit qualche glosa i que es firmaven *Neutrals*, afegiren aquests mots glosats:

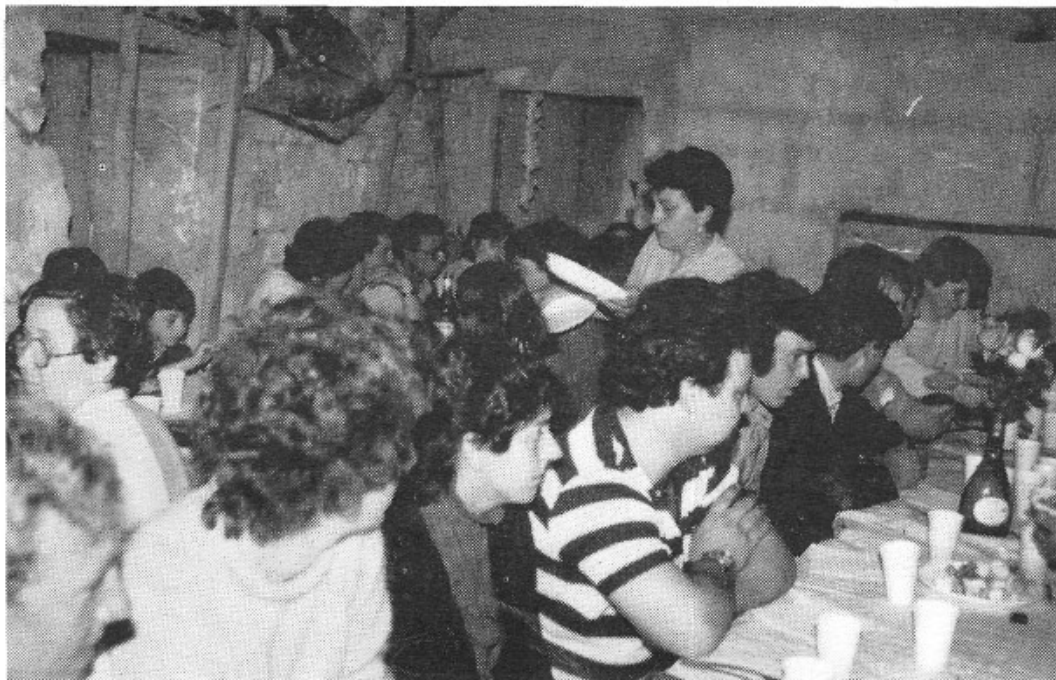
Som un grup que som neutrals,
emperò tenim glosera
voltros un grup de pardals,
que teniu molta b.....era.

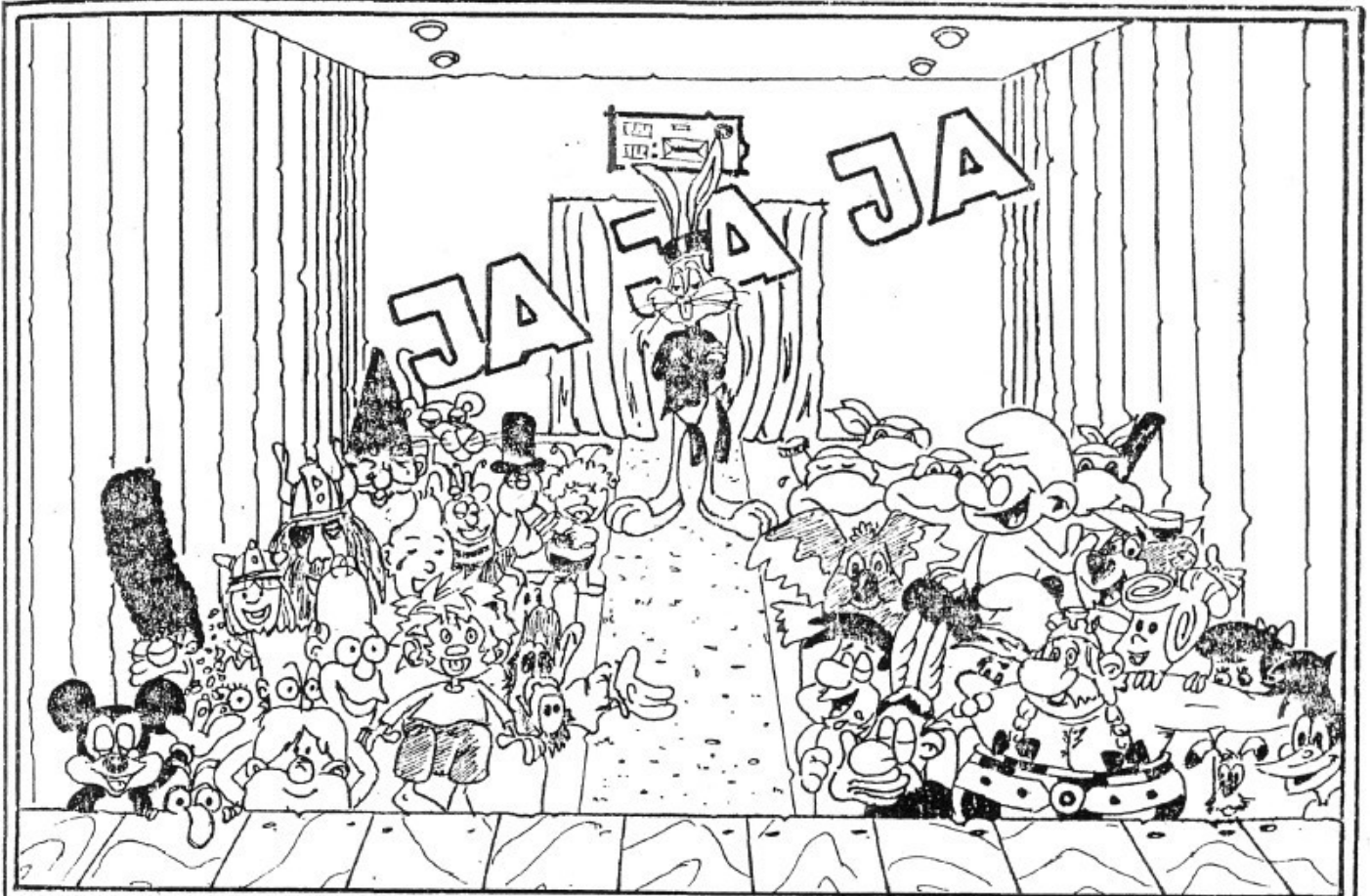
Si parlau d'entrar gols
i no xerrau de pilotes
el voleu entrar dolç, dolç
a casades o allotes.

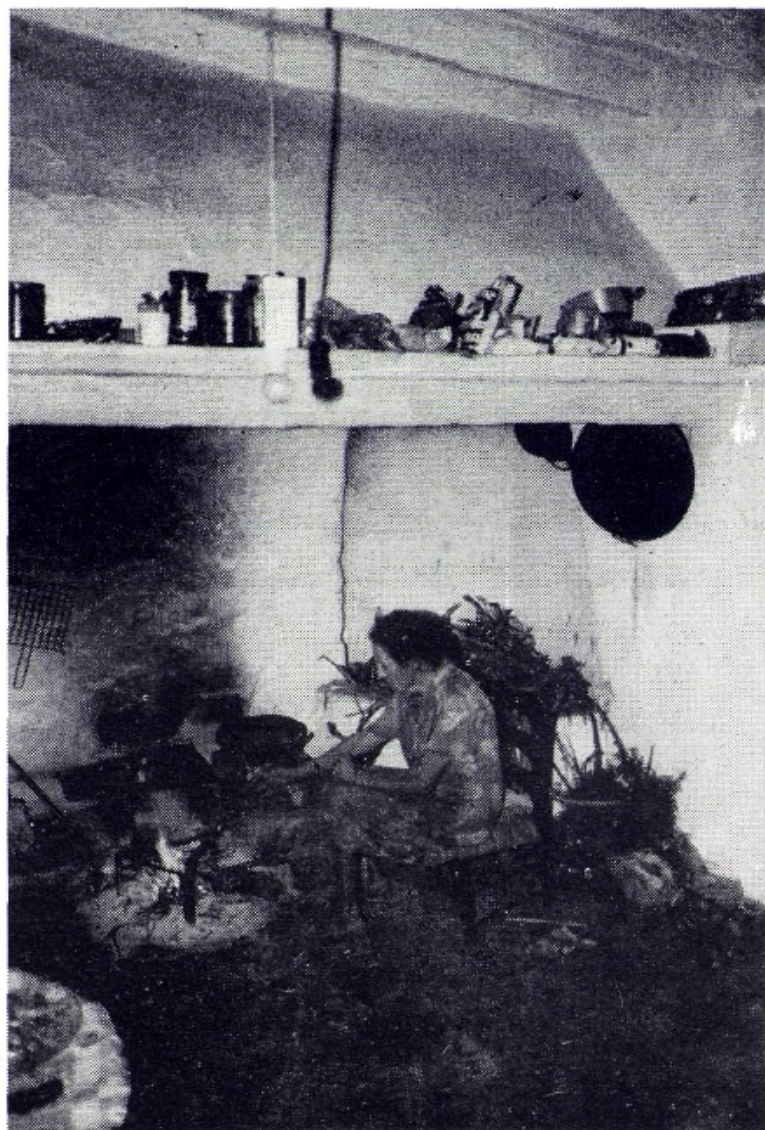
Si escoltau es fadrins
tot s'ho volen acabar,
el volen posar endins
i no saben on entrar.

I si parlen es casats
se donen molta de manya
i estan desesperats
per amagar tanta banya.

Emperò aquí es neutrals
que també tenim b.....era
mos passam els nostres mals
amb aquesta gran glosera.

A sa cuina dels Moreis
si sol fer un bon cuinat
i també si han guiat
pollastres blancs i vermeis

Vet aquí sa cuina dels Moreis. Sa madona arran del foc, encantada de que posem la seva cuina a la revista. Inclús ens enfloca una glosa perquè la posem a baix de la foto.

A Porreres tothom coneix sa madona dels Moreis, la cavallista, na Maria Valens, glosadora d'arrel, com pertany a una filla del "moliner" del moli d'en Pallisa, glosador consumat.

A la cuina avui mateix encara cou les sopes o els arrosos, el fogó de tres cames, aquests fogons tenien les avantatges que podien col·locar la llenya per tot el voltant.

El racó que veim amb l'enfnyada que fa indiquen que hi hauria el cossi per la bugada, cosa com anam veient, pròpia i normal de totes les cuines, si no han sofrit reformes, avui s'aprofiten per llenyer.

L'ampla campana, duu tota la cuina de part a part uns cinc metres, l'espinta de fusta tot d'una peça està emblanquinat.